

PO ZAKLJUČNEM RAČUNU

Ob seštevku zaključnih računov članic SOZD Hmezad ugotavljamo, da čeprav ne dosegamo planskih predvidenj in kljub gospodarskim ukrepom, ki negativno delujejo na DO Hmezada, rezultati niso slabši kot lansko leto.

Kazalci finančnih dosežkov so naslednji:

Kazalci	Vrednost v mio din	Indeks na leto 1986
Celotni prihodek	243.118	229
Dohodek	37.978	243
Čisti dohodek	23.992	241
Osební dohodki	21.693	241
Izguba	1.479	160
Akumulacija	2.789	230
Sredstva za reprodukcijo	9.480	270
Povprečno upor. poslovna sredstva	84.402	193

Celotni prihodek smo ustvarjali pod pogoji administrativnega odredjanja prodajnih cen pri večini hmezadovih proizvodov in manjšega povpraševanja po industrijskih proizvodih in storitvah.

Pri sprejemanju plana smo predvidevali, da se bodo popravila cenovna razmerja med vhodnimi surovinami in materialom na eni strani in proizvodi za prodajo na drugi, pa se niso.

Pri porabljenih sredstvih smo kljub cenovnemu neskladju izboljšali ekonomičnost za približno 1 % (od 1,17 na 1,18), kar je ugodno delovalo na hitrejšo rast dohodka.

Posegi družbenih ukrepov v delitev dohodka so terjali hitrejšo rast prispevkov iz dohodka, kot dohodka.

Osební dohodki so pri delitvi dohodka imeli v tem letu večji poudarek.

Naraščali so za 2 indeksni točki počasneje kot dohodek. S tako politiko smo v letu 1987 lovili statistično rast življenjskih stroškov, dosegli 281.110 din povprečnega mesečnega neto osebnega dohodka na delavca, s tem pa tudi presegli republiško povprečje za 3,7 %. Usklajevanje osebnih dohodkov z družbenim dogovorom je v 1987. letu potekalo na nivoju SOZD. Zaradi opravičenih in neopravičenih pritiskov delovnih organizacij članic na usklajevalno maso pa v SOZD kot celoti nismo usklajeni z družbenim dogovorom za 3 %.

Povprečno uporabljena osnovna in obratna sredstva v letu 1987 so bila večja kot v 1986. letu za 93 %, kar pomeni, da so se tudi realno zmanjšala. Ob naraščanju akumulacije je rentabilnost kot delež akumulacije v povprečno uporabljenih poslovnih sredstvih narasla iz leta 1986 na 1987 od 2,7 % na 3,3 %.

Ti rezultati bi bili še bistveno boljši, če v SOZD ne bi bilo delovnih organizacij, ki so poslovale z izgubo. Skupne izgube v SOZD je bilo 1479 mio din, kar je relativno manj kot v letu 1986. Vendar je to slaba tolažba.

Izgubo do oddaje zaključnega računa so pokrili z lastnimi rezervnimi sredstvi oz. iz drugih OZD v KZ Drava – Prevoz in Gostinstvo-turizem, ne pa še v celoti v KZ Ilirska Bistrica in Kmetijstvo Žalec – Mešalnica krmil.

Vzroki izgube so bili že navedeni v oceni poslovanja v prejšnji številki Hmeljarja. Poudaril bi še, da je v KZ Ilirska Bistrica uvedeno družbeno varstvo, ki naj bi dokončno rešilo to DO iz težav.

V teh težkih gospodarskih razmerah, ko se veliko število delovnih organizacij bori za obstoj, je SOZD Hmezad posloval relativno dobro. Ta ocena – moramo vedeti – je dobra le, če gledamo navzdol. 3,3-odstotna akumulacija nikakor ni vzpodbudna ob pogledu na boljše sisteme in ni zagotovilo neomajanosti v SOZD.

MD

NE VEČ PO STAREM

Mirno in po treznem premisleku si zastavljamo vprašanje: koliko je sindikatu uspelo v osmih letih krize in po desetletjih prikimavanja njegovih vodstev vsemu, kar so mu ponudili v sprejem državni in partijski organi, prerezati to popkovi in hkrati namesto tega začeti vsaj oblikovati delavsko organizacijo in udeležati njeno vlogo odločujočega dejavnika v družbi in v političnem sistemu. Jasno je, da ta sestop s pozicije poslušalca in prenašalca, k čemur lahko mirne vesti dodamo da tudi zagovornika in pogosto izvajalca napačnega družbenega in gospodarskega ravnanja, ki je pripeljalo v krizo, ni lahek. Narediti pa ga je potrebno, kajti nadaljevanje in nekritično podpiranje takšne smeri gospodarskega in političnega razvoja ne vodi drugam kot v vsesplošno siromaštvo in v še večjo bedo najbolj ogroženih slojev delavskega razreda in delovnih ljudi.

Bržkone ta hip zveza sindikatov za takšen zasak ni sposobna, saj bi se morala »oborožiti« z močnimi strokovnimi štabi, ki bi svetovali vodstvom pri ključnih vprašanjih družbenoekonomskega položaja delavcev in bi se tako podkovani s stališči, usmeritvami in projekti soočala tudi z drugimi v skupščinskem sistemu. Je pa usoda prihodnjega samostojnega in avtonomnega sindikata v naši družbi prav gotovo odvisna od strokovnih podmen, na katere opira svojo politiko in morda še prej od vodstev z močno hrbtnico in znanjem.

Obveščanje v ozdih

Teze za posvetovanje novinarjev v združenem delu aprila v Portorožu

»Novinar v združenem delu se nahaja v specifičnem položaju, ko je plačan od OZD, v kateri dela, in zato od njega poslovodne strukture pričakujejo, da bo pisal bolj propagandistično in manj novinarsko; da ne bo javnosti obveščal o negativnih pojavih v svojem okolju in bo bolj naklonjen interesu politike lastne OZD kot novinarski etiki in izpolnjevanju novinarskega ko-

deksa. Ta dilema je pri nas stalno prisotna.«

»Če predstavlja obveščanje v združenem delu »kapilarni sistem obveščanja«, potem moramo do njega tak odnos tudi imeti. Zato na naša glasila ne bi smeli gledati le s stališča in v funkciji proizvodnega procesa, saj vemo, kam bi nas ta utilitarizem lahko pripeljal, kar pa še ne pomeni, da se tudi pri nas ne bi dalo delati bolj racionalno in z manjšimi stroški.«

»Zakon o javnem obveščanju izenačuje novinarje, vendar smo novinarji v združenem delu v podrejenem položaju, saj največkrat celo naši kolegi iz tako imenovanih »velikih novinarskih hiš« nimajo dovolj posluha za posebnosti v našem poklicu. Lansko leto je sekcija novinarjev v združenem delu pri DNS pripravila posebno temo – o položaju in vlogi novinarjev v združenem delu – za 10. srečanje slovenskih novinarjev – Gorjupove dneve, vendar je zaradi časovne stiske tema odpadla. Upamo, da jo bomo predstavili že na naslednjem srečanju.«

»Še nekaj o vrednotenju del in nalog novinarjev v združenem delu: podatki kažejo, da so novinarske naloge in opravila v OZD preizkušeno ovrednotene, saj so novinarji največkrat razvrščeni v rang referentov, uredniki pa v rang socialnih delavcev, upraviteljev obrambnih priprav, športnih rekreacij in podobno, diplomirani novinar, ki opravlja naloge glavnega in odgovornega urednika, ima le izjemoma tak rang kot na primer diplomirani pravnik, diplomirani ekonomist oziroma delavec VII. izobrazbene stopnje v isti delovni organizaciji.

Tudi to opozarja, da dajemo podporo obveščanju v združenem delu bolj deklarativno, samo na raznih posvetih in konferencah, v praksi pa je vse drugače.« CPG

IZ VSEBINE

- 2. stran: Razpis štipendij
- 4. stran: Ekonomski vidiki melioracij
- 5. stran: Strokovni nasveti
- 9. stran: Iz zgodovine
- 11. stran: Šport

RAZPIS ŠTIPENDIJ

SOZD HMEZAD razpisuje za šolsko leto 1988/89 kadrovske štipendije za naslednje poklice:

poklic oz. program	stop. zaht.	štev. štip.	DO – TOZD
kmetovalec na kmetiji	II.	1	KZ Savinjska dolina, TZO Polzela
kmetovalec na kmetiji		1	KZ Savinjska dolina, TZO Braslovče
kmetovalec na kmetiji		1	KZ Savinjska dolina, TZO Gotovlje
kmetovalec na kmetiji		1	KZ Savinjska dolina, TZO Petrovče
kmetovalec na kmetiji		1	KZ Savinjska dolina, TZO Vransko
kmetovalec na kmetiji		1	KZ Savinjska dolina, TZO Trnava
kmetovalec na kmetiji		1	KZ Savinjska dolina, TZO Tabor
kmetovalec na kmetiji		1	KZ Savinjska dolina, TZO Šempeter
kmetovalec na kmetiji		1	KZ Savinjska dolina, TZO Prebold
kmetijec – poljedelec	IV.	2	Kmet. Žalec, TOZD Latkova vas
kmetijec – poljedelec		4	Kmet. Žalec, TOZD Petrovče
kmetijec – poljedelec		5	KKŠ – TOZD Kmet. Šmarje
slaščičar		1	Gostinstvo-turizem
avtomehanik		3	Strojna, TOZD Grames
oblikovalec kovin – strugar		2	Strojna, TOZD PKM
orodjar		1	Minerva
ključavničar		1	Minerva
preoblikovalec in spajalec kovin		2	Strojna, TOZD PKM
strojni ključavničar		2	Agrina, TOZD Maloprodaja
prodajalec		2	KK Šmarje – TOK Kooperacija
kuhar		1	Kmetijstvo Žalec, TOZD Latkova vas
kuhar		1	Kmetijstvo Žalec, TOZD Petrovče
kuhar		4	Gostinstvo-turizem
natakar		5	Gostinstvo-turizem
kmetijski tehnik na kmetiji	V.	1	KZ Savinjska dolina, TZO Polzela
kmetijski tehnik na kmetiji		1	KZ Savinjska dolina, TZO Braslovče
kmetijski tehnik na kmetiji		1	KZ Savinjska dolina, TZO Gotovlje
kmetijski tehnik na kmetiji		1	KZ Savinjska dolina, TZO Petrovče
kmetijski tehnik na kmetiji		1	KZ Savinjska dolina, TZO Vransko
kmetijski tehnik na kmetiji		1	KZ Savinjska dolina, TZO Trnava
kmetijski tehnik na kmetiji		1	KZ Savinjska dolina, TZO Tabor
kmetijski tehnik na kmetiji		1	KZ Savinjska dolina, TZO Šempeter
kmetijski tehnik na kmetiji		1	KZ Savinjska dolina, TZO Prebold
kmetijski tehnik na kmetiji		6	KKŠ – TOK Kooperacija
vrtnarski tehnik		2	Vrtnarstvo
živilski tehnik		1	Mlekarna Arja vas
mlekarski tehnik		4	Mlekarna Arja vas
strojni tehnik		1	Mlekarna Arja vas
strojni tehnik		1	Strojna, TOZD Grames
strojni tehnik		1	Minerva
kemijski tehnik		1	Minerva
ekonomski tehnik		1	Agrina, TOZD Maloprodaja
ekonomski tehnik		1	Agrina, DS Skupne službe
ekonomski tehnik		1	KKŠ – DS Skupne službe
komercialni tehnik		1	Agrina, TOZD Veleprodaja
inženir kmetijstva za živinorejo	VI.	1	Mlekarna Arja vas
inženir strojništva		1	Strojna, TOZD Grames
inženir strojništva		1	Minerva
ekonomist – posl. informatika		1	Agrina, DS Skupne službe
ekonomist – notranja menjava		1	Agrina, DS Skupne službe
inženir kmetijstva za kmet. tehniko		1	Agrina, TOZD Veleprodaja
kmetijski inženir		1	KKŠ – TOZD Kmetijstvo Šmarje
kmetijski inženir		2	KKŠ – TOK Kooperacija
ekonomist		1	KKŠ – DS Skupne službe

dipl. inž. kmetijstva za rastlinsko proizvodnjo	VII.	1	Kmet. Žalec, TOZD Latkova vas
dipl. inž. kmetijstva za rastlinsko proizvodnjo		1	Kmet. Žalec, TOZD Petrovče
dipl. inž. živilske tehnologije		2	Mlekarna Arja vas
dipl. inž. strojništva		1	Mlekarna Arja vas
dipl. inž. strojništva		1	Minerva
dipl. inž. kemijske tehnologije		1	Mlekarna Arja vas
dipl. inž. elektrotehnike-elektronik		1	DS Skupne službe – RC SOZD
dipl. inž. računalništva		1	DS Skupne službe – RC SOZD
dipl. organizator dela		1	DS Skupne službe – RC SOZD
dipl. ekonomist		2	Mlekarna Arja vas
dipl. ekonomist – analize in plan		1	Kmet. Žalec, DS Skupne službe
dipl. ekonomist – denarništvo, finance		1	Kmet. Žalec, DS Skupne službe
dipl. ekonomist – organiz. OZD		1	Kmet. Žalec, DS Skupne službe
dipl. ekonomist – poslovna informatika		1	DS Skupne službe – RC SOZD
dipl. ekonomist – komerc. dejavnost		1	Agrina, TOZD Veleprodaja
dipl. inž. kmetijstva		2	KKŠ – TOK Kooperacija

Prijave za razpis kadrovskih štipendij morajo prosilci vložiti do 15. julija 1988. Pred tem rokom komisija, ki obravnava vloge, ne more odločati o podelitvi štipendij. Prosilci, ki se bodo naknadno vpisali, oddajo vloge najkasneje 30 dni po vpisu. Po določenih samoupravnih sporazumov o štipendiranju, morajo biti kadrovske štipendije podeljene do 15. septembra.

Kandidati morajo prijaviti oz. vlogi (obr. DZS SPN-1 »vloga za uveljavljanje socialnovarstvenih pravic« priložiti:

- potrdilo o vpisu v šolo,
- overjen prepis oz. fotokopijo zadnjega šolskega spričevala oz. potrdilo višješolske ali visokošolske organizacije združenega dela o opravljenih izpitih,

- potrdilo o premoženjskem stanju družine in številu družinskih članov, ki živijo v skupnem gospodinjstvu (izdaja oz. potrjuje ga davčna uprava in matični urad pri skupščini občine),

- potrdilo o dohodkih staršev v preteklem koledarskem letu: navedeni morajo biti vsi dohodki iz delovnega razmerja, iz kmetijstva, iz obrti in dohodki iz dela v podaljšanem delovnem času in drugih virov, vključno z otroškimi dodatki; starši – upokojeanci priložijo odrezek od pokojnine za december 1987.

Za štipendije za poklica kmetovalec II. in kmetijski tehnik V. – na kmetiji, ki jih razpisuje KZ Savinjska dolina oz. njene TZO in ki so namenjene otrokom združenih kmetov, je potrebno priložiti tudi potrdilo TZO, da so njihovi starši združeni kmeti, otroci pa aktivno sodelujejo v aktivu mladih zadruženikov – sklep zadružnega sveta HMEZAD KZ Savinjska dolina.

Za kadrovske štipendije lahko prosijo kandidati, pri katerih dohodek na družinskega člana ne presega povprečnega mesečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji, ugotovljenega za preteklo leto – tj. 271.063.– din.

Prosilci za štipendije morajo poslati vlogo in vse zahtevane dokumente na naslov: SOZD HMEZAD, DS Skupne službe – kadrovski oddelek, Žalskega tabora 1, 63310 Žalec, oz. v kadrovski oddelek tistih DO, ki razpisujejo štipendije.

V obrazec SPN-1 vpišite pod zaporedno št. 7 delovno organizacijo, pri kateri prosite za štipendijo.

Rok za prijavo in oddajo vse dokumentacije je 15. julij 1988.

Nepopolnih vlog, pomanjkljivo izpolnjenih vlog, in vlog, ki bodo prišle po roku, komisija ne bo obravnavala.

V razpisnem roku bodo članice SOZD ugotavljale še dodatne kadrovske potrebe. Dodatni razpis kadrovskih štipendij bo objavljen v eni naslednjih številkih Hmeljarja.

Programer izobraževanja
Niko VEBER, prof. soc.

CELJE

Obvestilo in vabilo

Članke in fotografije za majskega Hmeljarja oddajte do 11. aprila. Hvala.

Urednik

IZMENJAVA IZKUŠENJ. – Člani komisije mladih za krajevne skupnosti pri predsedstvu OK ZSMS obiskujejo mlade v krajevnih skupnostih. Pogovarjajo se o delu in problemih mladih v KS ter se dogovarjajo o možnostih za učinkovitejšo delovanje.

Hmeljar

Problemska konferenca ZSMS o kmetijstvu

Nad 200 udeležencev se je zbralo v veliki dvorani doma hmeljarskega. Mladi so odločno, jasno in glasno povedali, kako si zamišljajo novo agrarno reformo.

O poteku in vsebini konference berite v Kmečkem glasu št. 10 od 9. marca 1988.

Polna dvorana hmeljarskega doma v Žalcu 29. II. je potrdila potrebo po problemski konferenci ZSMS o kmetijski reformi.

Predlog sklepov problemske konference ZSMS o kmetijstvu

Mladi so na svoji problemski konferenci o kmetijstvu ocenili, da globoka strukturna kriza slovenskega in jugoslovanskega kmetijstva kličje po globljih reformnih posegih, kot je reforma cen ali pristojnosti odločanja med zvezo in republikami, zato zahtevajo jasen nacionalni koncept za reformo kmetijske politike. Sklepi, stališča in pobude, ki so jih oblikovali, še niso dokončni, saj jih

javnost. Ključne pristojnosti kmetijske politike pa morajo iz zvezne preiti na republiško raven, saj to terjajo razlike v naravnih in drugih razmerah pridelovanja.

Delitev dela med družbenim in zasebnim kmetijstvom se lahko izvede le skozi tržno konkurenco, na temelju čim višjega dohodka ob čim manjših stroških in v enakopravnih pogojih poslova-

Reforma slovenskega kmetijstva je potrebna.

bo komisija, ki so jo imenovali na problemski konferenci, verjetno še dopolnila in izčistila. Tokrat objavljamo povzetek predloga sklepov, potrjene sklepe konference mladih o kmetijstvu pa bomo v celoti objavili v eni prihodnjih številka našega tednika.

Po mnenju mladih mora biti končni cilj proizvodnje v stabilni in dolgoročni kmetijski politiki doseganje čim višjega dohodka in ne proizvodnje, kmetijstvo pa obravnavamo kot enakopravna gospodarska in ne preskrbno-socialna de-

nja obeh sektorjev (enake odkupne cene, premije in subvencije, enaka dostopnost do zemlje, kreditov itn.). Spremembe v posestni in parcelni strukturi morajo biti usmerjene v priznanje družinske kmetije kot temeljne celice kmetijske proizvodnje (družinska kmetija naj postane ustavna kategorija). Širitev kmetij na optimalno velikost, kar je temeljni pogoj za racionalizacijo kmetijske pridelave, mora potekati mimo vseh administrativnih omejitev. Mladi zato zahtevajo odpravo zemljiškega

maksimuma in načrtno družbeno podporo koncentraciji zemljišč na družinskih kmetijah ter tako davčno politiko, ki bo kaznovala slabo obdelavo ali celo neobdelavo kmetijske zemlje. Terjajo tudi tako zakonodajo, ki bo preprečevala nadaljnje drobljene zemlje, zakup kmetijskih zemljišč – s pravico do dedovanja zakupne pravice – pa absolutno pravno zavarovala.

V prenovljeni kmetijski politiki mora biti kmet pojmovan kot podjetnik, ki ima enakopravne možnosti za boj na trgu, ki mu je omogočeno svobodno združevanje in ustanavljanje zadrug kot samostojnih poslovnih organizacij, ki lahko oblikujejo svojo trgovsko in predelovalno mrežo. Takšno zadrugo – oblikovano na klasičnih zadrugah načelih – naj utemelji republiški zakon o zadružništvu, zadružna lastnina pa naj se ponovno opredeli kot ustavna kategorija.

Intervencije države v kmetijsko proizvodnjo in trg naj bodo ekonomske (subvencije, premije, blagovne rezerve, interventni uvoz ipd.) in ne administrativne (omejevanje cen). Politika družbene in državne podpore kmetijstvu pa se zaradi dolgoletne nične reproduktivne sposobnosti kmetijstva (zaradi otekanja akumulacije) mora nadaljevati, a tako, da bodo subvencije razvojne spodbude in ne kompenzacije.

V hribovskih in drugih območjih, kjer so pogoji pridelovanja omejeni, je treba spodbujati kmetovanje s subvencioniranjem, kmetijam tod omogočiti

enakopraven nastop na trgu, načrtno razvijati dopolnilne dejavnosti na teh kmetijah ipd., da bi ta območja ostala naseljena, kar je pomembno z ekološkega in narodnoobrambnega stališča.

Z davčno in cenovno politiko je treba kmetijsko proizvodnjo spodbujati k optimalnemu upoštevanju zahtev za varstvo narave.

Poleg teh so mladi oblikovali še več krajših zahtev in predlogov za izboljšanje socialne varnosti kmetov, varstvo plodne kmetijske zemlje, odpravo monopola v prometu z lesom in ribištvo, za izboljšanje usposabljanja mladih za kmetijske poklice itn.

Posebno odločno pa so zahtevali demokratizacijo agrarnega odločanja in odpiranja prostora za politično samoorganiziranje kmetijstva. RK ZSMS in njenim organom so tako predlagali, da začne s postopkom za ustanovitev zveze kmečke mladine, RK SZDL pa, da začne z enakim postopkom za ustanovitev kmečke zveze. Sklenili so tudi, da se do ustanovitve Zveze kmečke mladine Slovenije problemska konferenca ne razpusti, njeno delo pa da v tem času vodi odbor (v sestavi: Emil Erjavec, Nada Kirn-Špolar, Adrijana Zupanc, Anton Hanželič, Birigita Berdik, Duško Kos, Edi Jurjavec, Andrej Lovrenčič, Marjan Podobnik, Pavel Žakel, Roman Plohl in Štefan Žižek), ki skrbi za uresničevanje sklepov konference in pripravi temeljna programska in organizacijska načela delovanja Zveze kmečke mladine Slovenije.

Kmečke žene iz Braslovč so udeležencem problemske konference pripravile pestro in izdatno malico.

Mlekarna Arja vas

ODKUP MLEKA V LETU 1988

Omenjali smo že težave, ki so se pojavile pri organizaciji odkupa mleka v KK Sevnica. Dokončno smo to področje izgubili. O tem je bilo veliko napisano v dnevnem časopisju, vendar je dejstvo, da tega terena kmalu ne bomo dobili nazaj. Sami proizvajalci so sicer bili v veliki večini, da ostanejo stvari po starem, vendar so se organizatorji odkupa odločili drugače. Tako bomo letos po planu odkupili 48 milj. 816 tisoč litrov mleka za kar imamo podpisane pogodbe.

V letu 1987 smo odkupili 48 milj. 24 tisoč litrov mleka. Ko primerjamo številke, lahko ugotovimo, da nam ne kaže preveč dobro glede zagotovitve s surovino, posebno, če upoštevamo, da smo lani dogradili še sirarno v Šmarju, ki nam omogoča večjo predelavo.

V prizadevanjih za povečanje odkupa mleka smo na več sestankih s Hmežadom KZ Drava, Radlje ob Dravi dogovarjali o možnosti odkupa mleka v tej DO s 1. 4. 1988. Obstajajo realne možnosti, da bi z omenjenim datumom pričeli z odkupom in s tem zaokrožili del blagovnih tokov v SOZD Hmežad. Za preusmeritev mleka iz omenjenega

področja soglašajo tudi družbeno politične organizacije, skupščina občine in izvršni svet občine Radlje ob Dravi, kar je zelo pomembno.

O nameravanem odkupu smo seznanili tudi Mariborsko mlekararno, ki pa nad takšnim našim dejanjem ni posebno zadovoljna. Planiramo, da bi s tem zagotovili dodatnih 2,5 milijona litrov mleka v letu 1988.

Razgovori potekajo še v KZ Slovenska Bistrica, kjer bi želeli v naslednjem letu odkupiti več količin mleka tudi iz področja, kjer ga doslej odkupujejo Mariborske mlekarne.

Poseganje v druga območja zahteva od celotnega kolektiva DO Mlekarna Arja vas dodatne napore. Pri samem prevzemu, analizah in predelavi bomo morali še bolj dosledno delati, da si bomo pri proizvajalcih mleka in organizacijah zagotovili zaupanje, ki ga včasih zaradi malomarnega dela posameznikov tudi izgubljamo. Vsi bi se morali zavedati, da ne bo večjega kosa kruha ob manjših količinah mleka.

Alojz KAMPUŠ

EKONOMSKI VIDIKI MELIORACIJ

Izhodišča za obravnavo melioracij iz ekonomskega vidika so naslednja:

Melioracije kmetijskih zemljišč so infrastrukturne naložbe, ki šele omogočijo intenzivnejšo pridelavo na zemljiščih, ki v sedanjem stanju sploh niso izkoriščena za kmetijsko pridelavo ali pa je sedanja pridelava ekstenzivna z nizkimi izleta v leto nihajočimi pridelki. Z melioracijami le usposabljammo še razpoložljiva kmetijska zemljišča za intenzivnejšo tržno pridelavo.

Melioracije niso same sebi namen, temveč le ena od možnosti za razmeroma hitro zvečanje kmetijske pridelave na zemljiščih, ki danes ne dajejo nikakršnega ali pa le skromen pridelek. Brez melioracij bi pomemben del že tako skromnega kmetijskega prostora ostal za kmetijsko pridelavo slabo izkoriščen ali sploh ne.

Melioracije same po sebi ne dajejo nikakršnih ekonomskih učinkov, te moramo vrednotiti le posredno s pridelki na melioriranih zemljiščih. Nova ali povečana pridelava je končni cilj izvajanja melioracij.

Učinki melioracij – pridelki na melioriranih zemljiščih

Preučevanje pridelkov na melioracijskih območjih kaže na to, da so doseženi pridelki v dolgoletnem povprečju višji od pridelkov na »normalnih« zemljiščih. To velja tako za meliorirana zemljišča družbenega sektorja, kakor tudi za zemljišča v lastnini. Pridelki na melioriranih zemljiščih so najbolj verodostojen (najobjektivnejši) kazalec tehnične proizvodne in ekonomske učinkovitosti izvedenih melioracij. Ocena učinkovitosti melioracij se navadno omeji na delovanje drenaž in na vzdrževanje (čiščenje) melioracijskih jarikov. To je sicer pomemben tehnični kriterij, ki mu moramo posvetiti vso pozornost, ki pa zadeva bolj infrastrukturni značaj melioracij in ki v določenih primerih pojasnjuje slabše proizvodne učinke. Za presojo ekonomske učinkovitosti melioracij pa so doseženi pridelki na melioracijskem območju najrealnejša podlaga.

Pri ocenjevanju učinkov melioracij največkrat pozabljamo na stanje na melioracijskem območju pred melioracijo. Kadar gre za prava melioracijska območja (močvirna zemljišča), je že velik uspeh dejstvo, da je zemljišče, ki je bilo pred melioracijo močvirno, spremenjeno v njivo, na kateri je možno pridelati več kot 50 dt pšenice ali več kot 70 dt koruze na hektar. Take pridelke dosega že v prvem letu po izvedenih melioracijah tam, kjer so bila vsa potrebna melioracijska dela opravljena kvalitetno in pravočasno.

Izkušnje kažejo, da je pravočasna izvedba, ko je zemljišče relativno suho, odločujoča za prvi pridelek in tudi za naslednje.

KRATEK RAZGOVOR Z MAG. IVANOM GLUŠIČEM

Kakšen je odnos KK Šmarje do urejanja zemljišč?

V Kmetijskem kombinatu Šmarje imajo zelo dobro zastavljen koncept pristopa na področju urejanja kmetijskega prostora. Pozitivni pristop ocenjujemo z vidika dobre organizacije pospešenega izvajanja hidromelioracij in agromelioracij (izsuševanje, apnenje, gnojenje z mineralnimi gnojili na zalogo – po analizi, podrahljanje, komasacija itd.), kar bi lahko šteli za vzoren. V Kmetijskem kombinatu Šmarje imajo tudi lastno nadzorno službo, ki skrbi za dosledno izvajanje navedenih hidro in agrotehničnih ukrepov.

In kako drugod?

Enak pristop imajo tudi pri pospešeni obnovi jablanovih nasadov, ribezovih nasadov, vinogradov itd.

Hvala

Glede pravočasnosti izvedbe so velike razlike med melioracijami na zemljiščih družbenega sektorja in melioracijami, ki jih izvajajo na zemljiščih v lastnini. Medtem, ko v družbenem sektorju ne bi smelo biti ovir za pravočasno izvedbo melioracij, je to pravočasnost na zemljiščih v lastnini le težko zagotoviti. Bojazen pred izgubo pridelka trave, mrve ali poljščine na melioracijskem

območju je često vzrok, da kmetje ne dovolijo izvedbe melioracij pred spravilom, četudi skromnega pridelka. Prednosti pravočasne izvedbe melioracij kmetu ne odtehtajo izpada pridelka zaradi izvedbe melioracij. Nekaj primerov sicer poznamo, ko kmetijska zadruga skuša z omogočanjem začasne rabe razpoložljivih zemljišč družbenega sektorja nadomestiti izpad pridelka na melioracijskem območju. Vendar so to le redke izjeme, ki samo potrjujejo pravilo.

Nadaljnji pogoj za doseganje pridelkov je ustrezna obdelava melioriranih tal, ki obsega nekatere ukrepe (poglobljanje ornice, občasno podrahljanje ipd.), ki morajo postati na melioriranih zemljiščih stalni. Nedosledno izvajanje teh investicijskih melioracijskih ukrepov je vzrok za to, da začenjajo pridelki na melioriranih površinah čez nekaj let stagnirati, v skrajnem primeru celo upadati. To zmanjševanje ne gre torej na rovaš slabe izvedbe melioracije, pač pa na račun »vzdrževalnih« ukrepov.

Posebno značilno je to za meliorirana zemljišča v lastnini. Prvo setev, navadno koruze, opravi praviloma kmetijska zadruga. Ponekod opravijo »skupno setev« tudi še v drugem letu po melioraciji, če komasacija, ki teče vzporedno z melioracijami, še ni zaključena. Ko je izvedena nova razdelitev zemljišč, vsak lastnik ponovno zagospodari »po svoje«. Način rabe zemljišč največkrat več ne ustreza v investicijskem programu načrtovanemu. Ker kmetije ne razpolagajo z ustrezno mehanizacijo za izvajanje

nje »melioracijske obdelave« (podrahljanje ipd.), le-ta izostane. To je eden od vzrokov za to, da so pridelki nižji od pričakovanih, posledica pa je slabša ekonomska učinkovitost izvedenih melioracij.

V družbenem sektorju, zlasti tam, kjer imajo meliorirane večje površine (nekaj tisoč hektarov), so že osvojili ustrezno »meliorativno agrotehniko«, rezultat tega so dokaj veliki in ustaljeni pridelki.

Ob torej praktično enaki tehnični izvedbi melioracij nastajajo razlike v proizvodnih in v ekonomskih učinkih melioracij. Problem torej ni v dobrem ali slabšem delovanju melioracijskega sistema, temveč v bolj ali manj ustreznem načinu rabe melioriranih zemljišč in v izvajanju »meliorativne agrotehniko«. Ta je praviloma slabša na razdrobljenih zemljiščih v lastnini. Kljub izvedeni komasaciji ostaja lastniška razdrobljenost zemljišč na melioracijskem območju še vedno velika. Negativne posledice tega sta manjša rentabilnost vloženih sredstev in manjša ekonomičnost pridelave. Zamisel o preraščanju melioracijskih skupnosti v pridelovalne, katerih skrb bi bila tudi ustrezna obdelava melioriranih zemljišč, ni bila ostvarjena.

Ko ocenjujemo ekonomski vidik melioracij, lahko navedemo konkreten primer v KK Šmarje, kjer je urejen kmetijski kompleks 331 ha, ki bo dal po oceni znatno večjo pridelavo kot doslej (kot, če bi povečali kompleks za najmanj 100 ha zemljišč).

mag. Ivan Glušič

OBIŠČITE NOVI GOSTINSKI OBJEKT NA VRANSKEM

DO Hmezd Gostinstvo-turizem je 1. marca odprla novo prodajno mesto na Vranskem. Gre za kiosk s »fast-food« prehrano ter različnimi toplimi in hladnimi napitki. Kiosk so uredili v že obstoječem objektu na zadnji strani restavracije Slovan. S prezidavo, adaptacijo in ustrezno opremo objekta, ki je prej služil v skladiščne namene, je nastalo prijetno, moderno prodajno mesto, kjer ste hitro in prijazno postreženi. Gostinsko ponudbo so povsem približali potnikom in tako ne samo nadomestili izpad prometa zaradi nove avtobusne postaje in nove vpadnice v naselje, ampak ga celo povečali. Marsikaterega gosta, ki se prej ni odločil za obisk restavracije, so sedaj pridobili s prilagojeno ponudbo, z njeno neposredno bližino in hitro postrežbo.

Gostinski objekt hotela Slovan na avtobusni postaji Vransko, znotraj. Prehodni gosti so postreženi hitro, okusno in po zmernih cenah.

Gostje takoj dobijo toplo hrano tako, da lahko v desetih do petnajstih minutah, kolikor traja postanek avtobusa, pojedjo, spijejo in gredo.

V kiosku dobijo gostje različne napitke, klasično »fast-food« prehrano (hamburger, pommes-frites, itd.) pa so razširili še s tradicionalnimi, dobro znanimi Slovanovimi pečenicami, s krofi in drugim pecivom. Odpiralni čas je prilagojen vozni red avtobusov in frekvenci ostalega tranzitnega prometa. Kiosk je odprt od 6. ure zjutraj do 20.30, poleti pa se bo odpiralni čas še podaljšal. Spomladi bodo najprej uredili okolico kioska, ob nastopu toplejših dni pa bodo pred njim postavili še lesene mize in klopi ter poskrbeli za senco. Različni napitki iz mleka in sadja, kupe ter sladoledi, jih bodo odžejali in osvežili.

Hmezd Gostinstvo-turizem vas vabi, da obiščete njihovo novo prodajno mesto, za vsako pripombo – grajo ali pohvalo, pa vam bodo hvaležni. Kvalitetno ponudbo, ki bo zadovoljila goste, lahko namreč oblikujejo le v sodelovanju z njimi.

AL

Prerorano in za delitev pripravljeno čudovito Kunšpersko polje. V ozadju Kumrovec.

KRMNE RASTLINE NA NJI- VAH KOT GLAVNI POSEVEK

Trpežne ali večletne detelje

Pri nas je najbolj razširjeno pridelovanje detelj iz rodu *Trifolium* (črna in bela detelja) ter lucerne (rod *Medicago*).

Značilno za vse vrste detelj je, da dajejo s hranilnimi snovmi, zlasti z beljakovinami bogato krmo. Z njimi lahko pridelamo precej dragocenih beljakovin, ki jih tako primanjkuje v krmnih obrokih za živino. Z razširitvijo pridelovanja detelj oziroma z boljšo agrotehniko pridelovanja lahko zato zmanjšamo potrebo po nakupu dragih beljakovinskih koncentratov.

Deteljna krma vsebuje tudi veliko rudninskih snovi. Še posebej imajo detelje veliko kalcija in fosforja. Odlikujejo se še po obilici vitaminov, zlasti karotina, riboflavina, vitaminov A, E in D.

Za detelje sta značilni tudi zelo hitra rast in regeneracija. Kot večkosne so ob primerni agrotehniko vsa leta rasti sposobne dati tudi količinsko obilne pridelke dobre krme.

Pridelovanje detelj seveda tudi veliko vpliva na izboljšanje rodovitnosti tal ter energetske bilance pridelovanja. S pomočjo drobnoživk, ki živijo na deteljih koreninah v simbiozi z njimi in ki vežejo dušik iz zraka, obogatijo tla letno z okrog 300 kg dušika na ha in s tem zmanjšajo potrebo po dognojevanju z dušikom.

Poleg tega detelje bogatijo tla s humusom, ker imajo močno razvit koreninski sistem, ki se stalno obnavlja. Tako puščajo v tleh velike količine organske mase, ki se sproti razkrajajo, hkrati pa s svojimi močnimi in globokimi koreninami temeljito prerahljajo ornico. Zaradi vseh naštetih lastnosti so detelje odlični predposevki v kolobarju za vse poljščine.

LUCERNA

Pomen in razširjenost

Je ena najstarejših krmnih rastlin. Kot gojeno rastlino so jo poznali že stari Grki, Rimljani, Arabci in drugi narodi. Je ena najbolj razširjenih krmnih rastlin. Danes je pridelovanje praktično razširjeno na vseh celinah.

Med vsemi deteljami je najbolj bogata s hranilnimi snovmi in jih na površinsko enoto daje največ. Kot krma je bogata zlasti z beljakovinami (3–4 % surovih beljakovin v zeleni krmi), mineralnimi snovmi, vrtninami – zlasti z A, B, D, K in C ter pomembnejšimi esencialnimi aminokislinami.

1 kg lucerninega sena = enaka hranilna vrednost kot 0,5 kg ovsa ali 1 kg otrobov. Daje odlično krmo za vse vrste živali in je primerna za vse načine rabe: za prilast, pašo, silažo, seno, za dehidriranje in izdelavo moke.

Tudi pridelovalni stroški so sorazmerno nizki.

Upravičeno jo povsod v svetu imenujejo »kraljica krmnih rastlin«. Kjer lucerna in črna detelja enako dobro uspevata, bi morali dati prednost pridelovanju lucerne.

Biološke značilnosti

Je večletna metuljnica, traja 7 do 10 let. Pri intenzivni pridelavi (tudi 5 košenj letno) praktično vzdrži 4 do 5 let. O drugih detelj se razlikuje ne samo po večji trpežnosti in večjem pridelku hranilnih snovi, temveč tudi morfoloških značilnostih.

Koren je vretenast z močno razvito in razvejano srčno korenino, ki že v prvem letu (ugodne razmere) lahko prodre tudi 1 do 2 m globoko, kasneje 4 do 5 metrov.

Nekako polovica obilne koreninske gmote se razvija v talnem sloju do globine 25 do 30 cm.

Zato je treba za setev zemljo primerno globoko in dobro obdelati za boljši razvoj korenin v prvem letu, kar je odločilno za uspešno zasnovanje lucernišča. Od dobro razvitih korenin in zaloge hranilnih snovi v njih je odvisna tudi trpežnost lucerne in njena odpornost proti zimskemu mrazu. Tudi število košenj uskladimo z zaželeno trpežnostjo. Pogosta košnja zmanjšuje rast koreninskega sistema in s tem tudi trpežnost lucerne. S poskusi je ugotovljeno, da je 4-kratna košnja na leto najustreznejša, če naj rast vzdrži vsaj 4 do 5 let.

Zaradi močnega koreninskega sistema je odporna proti suši. Je sicer velika porabnica vode, vendar si jo veliko sama priskrbi z globokimi koreninami iz globljih plasti.

Steblo je zelnato, sočno, le do začetka cvetenja, potem hitro oleseini. V prvem letu se manj razrašča in je manj stebel, kasneje pa močnejše, več stebel. Zraste (ugodne razmere) 80–100 cm visoko.

(Nadaljevanje na 6. strani)

ZANIMIVO SEME

Kmetijske preskrbe imajo na zalogi poleg najrazličnejših semen tudi manjše količine semen sibirskih buč, ki so odporne na mraz, dobro rodijo, seme da visok odstotek olja in so okusne za jest. Ostala navodila dobite ob nakupu semen.

IHP Žalec

PROGRAM POSPEŠEVANJA HMEJARSTVA

Program pospeševanja hmeljarstva v 1988. letu bo potekal po ustaljenem načinu. Ko smo izbirali kraje sestankov tehnologov in pospeševalcev, smo upoštevali želje, bolj pa letnice predhodnih sestankov. Kot običajno je okrog prvih pet vedno na inštitutu, naslednji pa kot sledi:

1. 25. 3. 1988 – Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec
2. 15. 4. 1988 – Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec
3. 6. 5. 1988 – Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec
4. 20. 5. 1988 – Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec
5. 3. 6. 1988 – KZ Krka Novo mesto – Šentjernej
6. 24. 6. 1988 – E-KK Ptuj TOZD Dravsko polje – Pragersko
7. 8. 7. 1988 – Hmezad – TOZD Petrovče – Vrbje
8. 29. 7. 1988 – H-KZ Drava – Radlje ob Dravi
9. 12. 8. 1988 – KZ Savinjska dolina TZO (LP Žovnek) – Braslovče

Vsi sestanki se začnejo vedno v petkih ob 9. uri.

Rednega zaporedja ni, ker se menjavajo na 2 ali 3 tedne, zato si datume zabeležite.

DNEVI OBHODOV POSPEŠEVALCEV:

Organizacija – TZO

Datumi

H – Kmetijstvo Žalec	12/4, 26/4, 17/5, 31/5, 14/6, 5/7, 26/7, 9/8
H – KZ Sav. dolina	14/4, 5/5, 19/5, 2/6, 16/6, 7/7, 21/7, 11/8
H – KK Šmarje	19/4, 10/5, 24/5, 7/6, 21/6, 12/7, 2/8
KZ Celje	19/4, 10/5, 24/5, 7/6, 21/6, 12/7, 2/8
M – ZKZ Mozirje	11/4, 9/5, 30/5, 13/6, 11/7, 25/7, 15/8
ERA – Šmartno ob Paki	11/4, 9/5, 30/5, 13/6, 11/7, 25/7, 15/8
M – KK Sevnica	6/4, 20/4, 11/5, 1/6, 22/6, 13/7, 3/8, 17/8
AB AGRARIA Brežice	6/4, 20/4, 11/5, 1/6, 22/6, 13/7, 3/8, 17/8
KZ KRKA N. m. Šentjernej	6/4, 20/4, 11/5, 1/6, 22/6, 13/7, 3/8, 17/8
KŠC – N. m. GRM	6/4, 20/4, 11/5, 1/6, 22/6, 13/7, 3/8, 17/8
PP KOZJAK Rogoza	22/3, 5/4, 19/4, 4/5, 17/5, 31/5, 14/6, 28/6, 12/7, 26/7, 9/8
AK Maribor DE Rače	22/3, 5/4, 19/4, 4/5, 17/5, 31/5, 14/6, 28/6, 12/7, 26/7, 9/8
E-KK Ptuj DE Pragersko	22/3, 5/4, 19/4, 4/5, 17/5, 31/5, 14/6, 28/6, 12/7, 26/7, 9/8
KZ ZADRUŽNIK MB – Ruše	22/3, 5/4, 19/4, 4/5, 17/5, 31/5, 14/6, 28/6, 12/7, 26/7, 9/8
E-KK Ptuj DE Dornava	23/3, 6/4, 20/4, 5/5, 18/5, 1/6, 15/6, 29/6, 13/7, 27/7, 10/8
SVL – SLOVIN Ormož	23/3, 6/4, 20/4, 5/5, 18/5, 1/6, 15/6, 29/6, 13/7, 27/7, 10/8
E-KK Ptuj DE Zavrč	23/3, 6/4, 20/4, 5/5, 18/5, 1/6, 15/6, 29/6, 13/7, 27/7, 10/8
E-KK Ptuj DE Turnišče	23/3, 6/4, 20/4, 5/5, 18/5, 1/6, 15/6, 29/6, 13/7, 27/7, 10/8
H – KZ DRAVA Vuzenica	30/3, 13/4, 27/4, 11/5, 25/5, 8/6, 22/6, 6/7, 20/7, 3/8, 17/8
H-KZ DRAVA Muta	30/3, 13/4, 27/4, 11/5, 25/5, 8/6, 22/6, 6/7, 20/7, 3/8, 17/8
H-KZ DRAVA Šentvid	30/3, 13/4, 27/4, 11/5, 25/5, 8/6, 22/6, 6/7, 20/7, 3/8, 17/8
KZ-ODOR Dravograd	30/3, 13/4, 27/4, 11/5, 25/5, 8/6, 22/6, 6/7, 20/7, 3/8, 17/8
KZ-LEDINA Slov. Gradec	30/3, 13/4, 27/4, 11/5, 25/5, 8/6, 22/6, 6/7, 20/7, 3/8, 17/8

Prosimo, da so navedenega datuma odgovorni hmeljarji dosegljivi, uro prihoda bomo določili naknadno ob prvem obisku.

Inštitut za hmeljarstvo in
Pivovarstvo Žalec

List – Največ hranilnih snovi, zlasti beljakovin in vitaminov vsebujejo listi. Zato je pomembna sorta na lastnost, da ima čim večji delež listov v sorazmerju do stebila.

Pogoji za uspevanje

Podnebje – Najbolje uspeva v zmerno toplem in relativno suhem podnebju. Za intenzivno rast in razvoj potrebuje dosti toplote. Potrebuje tudi dosti vode.

Tla – Za tla je precej zahtevna. Najprimernejša so rahla, prepustna, globoka, rodovitna, zmerno sušna do zmerno vlažna tla nevtralne, slabo bazične ali slabo kisle reakcije (s pH najmanj 5,5). Težka, slabo propustna ilovnata tla niso za lucerno. Podtalna voda ne sme biti višje kot 1,5 m pod površino tal. V tleh mora biti dovolj P, K, Ca. Mrtva kopriva, mak, ostrožnik, medena detelja, imajo podobne zahteve. Kjer rastejo te rastline, bo uspevala tudi lucerna.

PRIDELOVANJE

Kolobar

Najboljši predposevek so okopavine, ki pustijo njivo čisto – nezaplavljen (kruza, krompir, pesa) – tudi žita. Sama sebe in drugih metuljnic ne prenaša. Na isto parcelo se ne sme vrniti 4 do 5 let, oziroma po tolikih letih, kolikor let je rasla na tisti parceli. Lucerna doseže vrhunsko proizvodni potencial v drugem in tretjem letu rasti. Od 4. leta najprej se slabše razrašča, začne se naravno odmiranje, odvisno od naravnih pogojev in števila košenj.

Kot meliorativka je v 4 letih opravila svoj meliorativni vpliv: izboljšala je godnost in s tem rodovitnost tal.

Priprava zemlje za setev

Omogočiti je treba dobro in enakomerno kalitev, zlasti hitro rast koreninskega sistema v globlje plasti. Tla morajo biti pred setvijo dobro uležana, površinski sloj mora biti hkrati rahel vsaj do globine 10 do 15 cm. Najprej opravimo jesensko globoko oranje (30 cm). Spomladi ni potrebno orati, samo obdelamo s krožno brano in kombiniranim orodjem za površinsko obdelavo zemlje do fine, drobno-

grudičaste strukture. Lucernino seme je drobno. Sejemo lahko tudi v poletno jesenskem roku. Zemljo je treba primerno pripraviti.

Gnojenje: Zemljo ob setvi izdatno pognojimo.

Dušik: Ob setvi damo 40–60 kg N/ha (na slabših kisljih tleh pa tudi po košnji v dveh obrokih, 80–100 kg, prvi obrok po prvi in drugi po drugi košnji).

Fosfor: Ob setvi damo 160 kg P_2O_5 , sicer pa gnojimo letno z okrog 80–100 kg P_2O_5 /ha.

Kalij: Ob setvi damo 120–140 kg K_2O /ha, v naslednjih letih pa s 160–200 kg K_2O /ha.

Kalcij: Morebitna kalcifikacija je potrebna v primeru, če so tla pre-kisla (pH pod 5,0).

Če je kalcifikacija potrebna 3–4 tedne pred setvijo, potrosimo 1500–3000 kg apnenega prahu na hektar. S hlevskim gnojem lucerno ni nujno potrebno gnojiti, če ga nimamo dovolj, ga damo ob setvi 30–50 ton/ha.

Setev: Lucerno lahko sejemo spomladi ali zgodaj jeseni (pozno poleti). V slovenskih rastnih razmerah moramo opraviti spomladansko setev do konca aprila, jesensko pa do konca avgusta.

Sejemo tudi varovalni posevek (pleveli) 60–70 % normalne gostote in ga pravočasno pokosimo (sredi junija). Dober varovalni posevek so jara žita (ječmen 90 kg/ha; oves 70 kg/ha).

Priporočamo strojno setev v vrste 20 cm narazen in varovali 20 cm.

Najprej sejemo varovalni posevek.

Sejemo 30 kg/ha semena lucerne.

ČRNA DETELJA

Je takoj za lucerno po hranilni vrednosti najpomembnejša večletna (2- do 3-letna) njivska krmna rastlina.

Razvila se je iz divje travniške črne detelje. Kot gojeno rastlino so jo začeli pridelovati v 15. stoletju. Pridelovanje se je razmahnilo in postalo gospodarsko pomembno v 18. stoletju.

Daje zelo dobro, zlasti z beljakovinami, rudninskimi snovmi in vitamini bogato krmno. Polno proizvodnost doseže v drugem letu rasti.

Letno da 2–4 košnje (40–50 t zelene mase), oziroma okrog 10 t sena/ha. Pri nas znaša večletni povpreček 5–6 ton.

Zlasti je z beljakovinami bogato listje, ki jih vsebuje 2,5× več kot steblo.

Seno črne detelje je bogato zlasti s kalijem in kalcijem, medtem, ko vsebuje manj fosforja in magnezija. Je pomemben vir vitamina A.

Vsestransko je uporabna za krmno (mrva, silaža, itn.).

Je 2- do 3-letna metuljnica. Ima prav tako sposobnost direktne uporabe in vezanja elementarnega dušika iz zraka s pomočjo bakterij, ki žive v simbiozi na njenih koreninah. V dveh letih rasti lahko obogati ha tal z okrog 350 kg dušika, kar pomeni veliko energetsko vrednost.

Škodijo ji zime brez snega z močnim temperaturnim nihanjem.

Koren – Srčna korenina seže 150 do 250 cm globoko, glavna masa je v sloju ornice 20 do 30 cm.

Steblo se grmičasto razrašča.

Listi – največ jih je ob začetku cvetenja.

Pogoji za uspevanje

Podnebje – Najbolje uspeva v bolj vlažnem zmerno toplem podnebju. Za toploto ni preveč zahtevna. Rasti začne pri temperaturi +2 do +3 °C. Sušo slabo prenaša. Za rast potrebuje dosti vode.

Tla – Ni preveč izbirčna. Najbolje uspeva na srednje težkih tleh. Ugaja ji slabo kislja reakcija (pH 6–6,8). Na bolj kisljih tleh (pH 5) uspeva, če so tla dobro preskrbljena s hranilnimi snovmi.

Kolobar – Sejemo jo z okopavinami gnojenimi s hlevskim gnojem. Nikakor ne smemo sejati za me-

tuljnicami. V kolobarju ostane 2 do 3 leta. Sama sebe ne prenaša, na isto parcelo jo smemo spet sejati šele po 4 do 5 letih. Z močnim in globoko razvitim koreninskim sistemom črpa hranilne snovi iz globljih plasti in bogati gornje plasti ornice. Ustvarja veliko zalogo organske snovi v tleh in se vse humificira. Je odličen predposevek za vse poljščine.

Priprava zemlje za setev

Je v glavnem enaka kot pri lucerni. Zelo pomembno je dovolj globoko obdelovanje tal, ki omogoča dober razvoj koreninskega sistema. Začne se z jesenskim globokim oranjem, ko naj bi podorali tudi dve tretjini fosforjevih in kalijevih gnojil. Spomladi ne orjemo.

Gnojenje

Ob setvi in v letih rabe je potrebno gnojiti na hektar s 100 kg P_2O_5 in 160 kg K_2O ; z dušičnimi gnojili pa samo ob setvi in to 40 do 50 kg N na hektar.

Setev

Čas in način setve sta enaka kot pri lucerni. Ob spomladanskem roku setve, ki naj bo čimbolj zgoden, pride v poštev pri nas le kot podsevek v redkeje sejane jarine. Od teh je najprimernejši oves, ki hitro zapusti njivo, zlasti če ga ob začetku latereja pokosimo za zeleno krmno.

Pri poletno jesenskem roku, ko moramo sejati prav tako zelo zgodaj (najkasneje do 10. septembra), sejemo deteljo kot čisti posevek. Sejati moramo v dobro uležano zemljo.

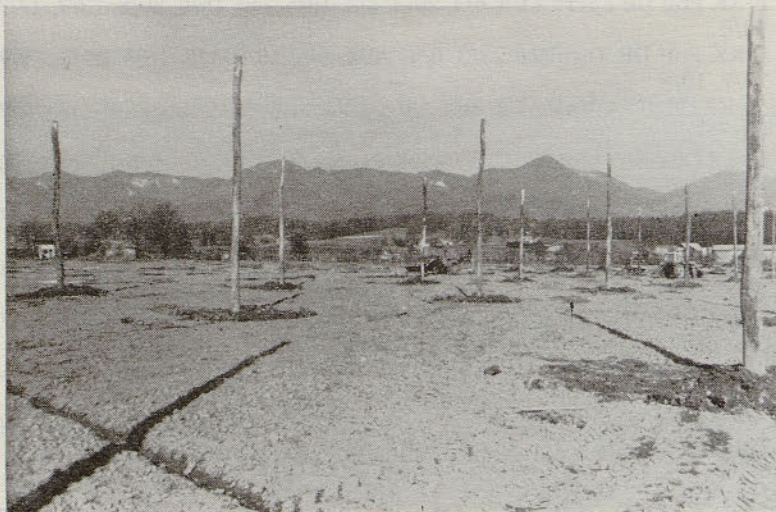
Franc Beričič

Opozorilo uporabnikom pripravkov za varstvo rastlin

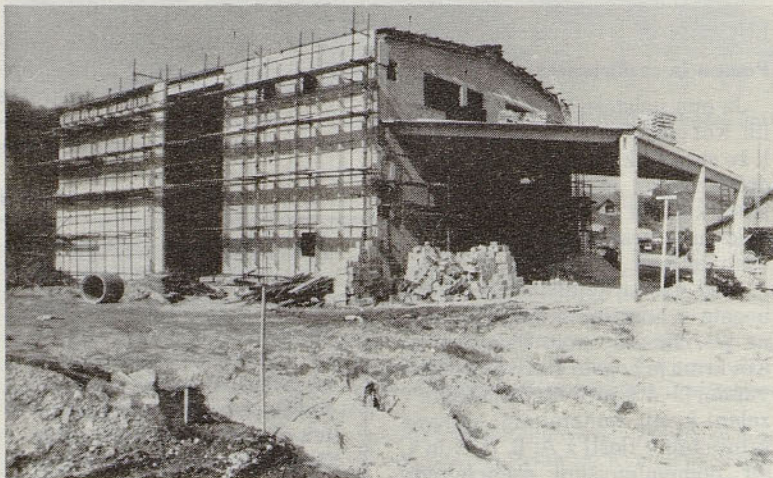
Pred uporabo kateregakoli pripravka za varstvo rastlin natančno preberite navodilo za uporabo. Točno upoštevajte priporočene količine pripravka, optimalni čas njegove uporabe in priporočeno varnostno dobo (karenco).

Natančno izračunajte potrebne količine pripravka za določeno površino. Nepravilno odmerjeni in uporabljeni pripravki lahko povzročijo veliko škodo; ob premajhni koncentraciji pripravek ne učinkuje, ob preveliki pa lahko poškoduje gojeno rastlino.

Franc Beričič

Malo je še prostora v Savinjski dolini za tako veliko hmeljsko žičnico kot bo ta v Kapli.

Predelovalnico grozdja v Imenem gradi KK Šmarje.

Domača lekarna v kozarcu medu

Čebelarstva zadruga pridobiva s svojimi člani-čebelarji tudi cvetni prah, matični mleček in propolis. Te sestavine, pomešane z medom, so osnova preparatov, ki so med ljudmi poznani že desetletja. Različne kombinacije in koncentracije posameznih sestavin zagotavljajo maksimalen učinek aktivnih substanc na človeški organizem. Vse sestavine so domačega porekla in pod stalnim strokovnim nadzorom. Za konzerviranje tj. stabilizacijo surovin se ne uporabljajo kemikalije, temveč samo fizikalni postopki, ki ne zmanjšajo kakovosti surovin. Zato lahko potrošniku jamčimo, da dobi za svoj denar najboljše izdelke. Čebelarstva zadruga ima v prodaji 9 izdelkov pod skupnim imenom GELEE ROYALE in POLLEN preparati. Da bomo vedeli za kate- rega od navedenega se bomo odločili, si pogledjmo njihove lastnosti:

1. ŽELE ROYALE (GR) SUPER DVOJNI priporočamo zlasti pri boleznih srca, slabokrvnosti, pešanju spolne moči. Pod zdravniško kontrolo ga lahko uporabljajo tudi lažji diabetiki.

2. GR SUPER se je pokazal zelo učinkovit pri želodčnih težavah, izčrpanosti organizma in težavah v klimakteriju.

3. GR SUPER S PROPOLISOM priporočamo pri bolezni dihal, črevesnih infekcijah ter čiru na želodcu in dvanajsterniku.

4. GR FORTE normalizira stanje po dolgih boleznih, organizmu vrača moč in daje kondicijo.

5. GR MITE priporočamo zlasti otrokom, ki imajo angino, astmo, slab apetit in so telesno ali umsko zaostali.

6. POLLMEL stimulira živčevje in krvotok, uravnava delovanje črevesja in uravnava prebavo.

7. POLLEN-CVETNI PRAH pakiran 130 in 40 g. Priporočamo za uravnavanje prebave in krvnega tlaka, pri boleznih ledvic in prostate. Cvetni prah je stimulator živčevja in zavira staranje.

8. BIOPOL uporabimo pri boleznih jeter, sečevodov in prostate. Je tudi za lažje diabetike.

9. PROPOLIS TINKTURA se uporablja za zdravljenje ran, ekcema, bradavic ter zdravljenje bolezni zobne pulpe in korenin. Prav tako se priporoča za celjenje ran na želodcu in dvanajsterniku ter zdravljenje zgornjih dihal. Propolis uporabljamo tako, da 10 do 15 kapljic damo na žličko medu in raztopimo v ustih. Za zunanjo uporabo pa propolis namažemo direktno na rano ali bradavico.

Ostale preparate jemljemo na tešče – 1/2 ure pred zajtrkom, tako, da vsebino ene žličke raztopimo pod jezikom. Prehod v kri je tako najhitrejši in najučinkovitejši.

Priporočamo vam, da namesto sintetičnih zdravil uporabljate čebelje pridelke v obliki naših preparatov in si tako krepite zdravje!
M. BOŽNAR

Spomladansko zatiranje plevelov v posevkih ozimnih žit

Pleveli odvzemajo gojenim rastlinam življenjski prostor, vodo s hranilnimi snovmi, zadržujejo vlogo in s tem pospešujejo razvoj glivičnih bolezni ter ovirajo spravilo. Pleveli zmanjšujejo pridelek v po-

vprečju za 10 % (ocena FAO), semena plevela pa vplivajo tudi na slabšo kakovost moke.

S pravilno izbiro herbicida lahko zatremo vse splošno razširjene semenske ter nekatere koreninske

širokolistne in travnate plevela. Prvi korak k pravilni izbiri in rabi herbicidov je ugotovitev vrste plevelov v posevku. Pregledati moramo čim večjo površino, šele na podlagi sestave plevelnih rastlin se odločimo za izbiro herbicida. Z nekaterimi herbicidi zatiramo širokolistni plevel, z drugimi pa travnati, saj še nimamo na voljo velike izbire pripravkov, ki bi sočasno zatrli trdovratni smolenec in vedno bolj razširjen srakoperec. Izbrani herbicid bo imel zadovoljiv učinek le, če ga uporabimo ob pravem času, to je v fazi razvoja, ko je ta plevel občutljiv.

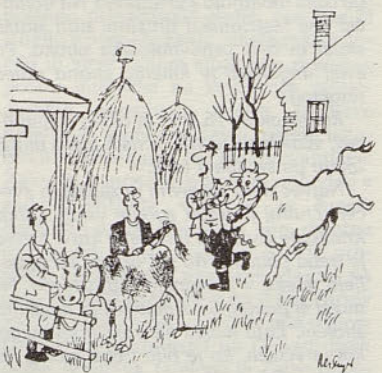
ZATIRANJE PLEVELOV V JARIH ŽITIH

Za zatiranje širokolistnih plevelov v jarih žitih imamo na voljo več herbicidov, priporočamo pa uporabo takih, ki zatrejo tudi lobodo, osat, mrtvo koprivo, mak, brezkolistno dresen, kurjo črevco, jetičnik in seveda tudi smolenec. Pripravki s širokim herbicidnim učinkom so aniten DS (2,5 l/ha), aniten MPD (4 l/ha). Z njimi škropimo od razvoja četrtega lista pa do začetka kolencenja, optimalne temperature za njihovo učinkovito delovanje so med 10 in 15 °C.

Jara žita so bolj občutljiva od ozimnih, zato moramo biti pri odmerkih natančni, posebej pri ovsu, ki je občutljiv na 2,4-D herbicide (deherban A, korovicid, monosan herbi, herbocid), vendar pa prenese kombinirane pripravke.

Za zatiranje enoletnih travnatih plevelov v posevkih jare pšenice uporabimo tribunil WP 70 v količini 3 do 4 kg/ha pred vznikom. Tega pripravka ne smemo uporabiti v posevkih jarega ječmena in ovsa. V času razraščanja lahko zaplevljenost posevkov jare pšenice in ječmena zmanjšamo s herbicidom faneron combi v količini 2 kg/ha.

Franc Beričič

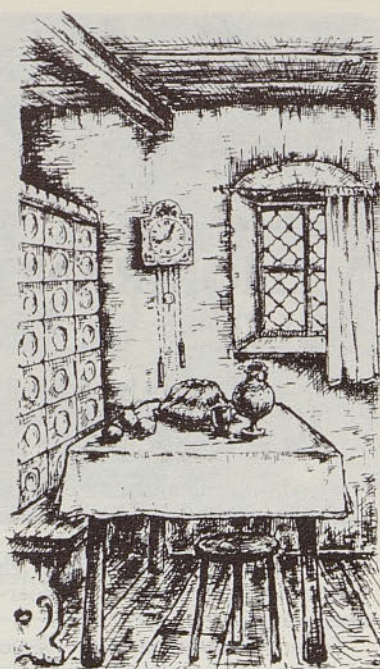

– Pogledjta ga, kako je revež vesel. Še zaveda se ne, da je zgolj sredstvo za ustvarjanje novih izgub.

OTO REISINGER, Vjesnik

Izredna kontrola

Ko je Mlekarna nepričakovano izredno kontrolirala tolščo v mleku po zbiralnicah, se je tu in tam kateri od prinašalk mleka nesrečno spotaknila in mleko razlila. – Mlekarna bi morala češče mleko izredno kontrolirati.

Idila

NEKOČ JE BIL DRUGAČE

Včasih so bili ljudje zelo skromni. Gospodarska poslopja in kmečke hiše v vasi so bile bolj revne kot danes. Skoraj vse strehe so bile pokrite s slamo. Tudi naš kozolec je dolgo imel slamnato streho. V hiši so moji predniki imeli črno kmečko kuhinjo. Črna je bila zato, ker se je dim iz peči valil pod strop in so bile vse stene v kuhinji čisto smolnate. Štedilnika takrat še niso poznali. Kuhali so v krušni peči. Uporabljali so železne in glinaste lonce. V isti peči so kuhali tudi za prašiče.

V kmečki hiši so imeli izbo, ki so ji rekli »hiša«. V njej je bila v enem kotu velika krušna peč, okrog nje so bile klopi. Pozimi so se vaščani zbirali ob topli peči, posedali na klopih in se pogovarjali ter kaj delali. Luščili so koruzo in fižol. Včasih so luščili tudi bučno seme. Bučke so predelovali v olje v mlinu v Malih Braslovčah.

Hrano so ljudje imeli takšno, kakršno so sami pridelali. Meso je bilo na mizi ob nedeljah in večjih praznikih. Za zajtrk so jedli zelje in žgance, bolj redkokdaj belo kavo in kruh. Malicali so domači kruh in pili jabolčnik.

Oblečeni so bili preprosto po domače. Tudi obutev je bila narejena doma. Šivilja in čevljar sta prišla velikokrat delat na dom.

Od zgodnje pomladi do pozne jeseni so morali ljudje trdo delati. Plug za oranje so vlekli voli ali konji. Pšenico so sejali in želi ročno. Tudi mladili so ročno. Hmelja so pridelali le toliko, da so lahko plačali davke. Včasih pa ga ni hotel nihče kupiti, zato so ga vozili v Savinjo. To mi je pripovedovala stara mama. Največ hmelja so kmetje prodali Judom. Pozneje so ga odkupovali tudi domačini. Jeseni so kmetje spravljali pridelke. Na njivah so včasih delali tako dolgo, dokler ni zapadel sneg. Ko je pritisnil mraz, so se možje odpravili v gozd sekat drva. Včasih se je kdo od njih smrtno ponesrečil. Mojemu staremu očetu je drevo padlo na nogo, vendar je nesrečo preživel. Doma so drva žagali z ročno žago.

Nekoč so ljudje delali več z rokami, danes delamo vedno več s stroji. Nekdaj je bilo življenje bolj skromno, danes pa kar tekmuje, kdo bo imel boljši standard. Višji standard nam je prinesel veliko do- brega, obenem pa nešteto stvari, o katerih se ljudem še sanjalo ni.

Mojca Marovt
Braslovče

Mogočna graščina Novo Celje z južne strani. Agrina jo bo postopno obnovila. Mogoče bo kdaj sedež sozda Hmezard?

Hmeljar

KK Šmarje

MELIORIRANO KUNŠPERSKO POLJE

Največje hidro in agro melioracije v regiji, saj je med Sotlo in cesto pod Bistrico ob Sotli in proti Kunšperku urejeno in združeno kar 331 ha zemljišč.

Z vodjo zadružne enote Bistrica ob Sotli tov. Viljemom Klobaso vsa se z mag. Ivanom Glušičem dogovorila za ogled preoranega in za delitev pripravljenega Kunšperskega polja.

Tovariš Klobasa je med vožnjo ob južnem robu polja predlagal, da v Kunšperku obiščemo kmeta in aktivnega člana melioracijskega odbora Joža Pratengrazerja.

Domačija je prislonjena ob breg na koncu vasi.

Gospodar Jože je bil republiški poslanec in predsednik izvršilnega odbora skupščine Skupnosti starostnega zavarovanja Slovenije. Pravi, da je sedaj le kmet na 12 hektarski kmetiji, da ima 5 ha obdelovalne zemlje, na bizelski strani malo vinograda, ostalo pa je gozd, da je usmerjen v pujske, da si lajša delo s stroji ... Mi pa smo ugotovili, da ima dobro vino in salame.

Na dvorišču nas je najprej pozdravil lep črn pes. Ko nas je ovažal, smo lahko šli naprej. Gospodar nas je povabil v veliko kuhinjo. Ne bom navajal, kaj je kdo rekel. V živahnem razgovoru so se vrstili spomini na velike dogodke. Polje je bilo precej mokro zaradi neočiščenih vodotokov. Okrog 217 lastnikov je imelo nad 340 parcel. Nekateri tudi do 12 po polju razmetanih parcelic.

Ureditev polja je zorela več let.

Z deli je začela Strojna, TOZD Grames s številnimi stroji v drugi polovici lanskega leta. Začeli so z osnovnim odvodnjavanjem, speljali so jarke, drenažirali, krtičili – podrahljavali, uredili nove poti, prehode, propuste, gnojili in orali.

Vsa dolina je pripravljena na delitev. Večina kmetov bo dobila 5,5 ha v povprečju v enem kosu in le redki v dveh. »Prej so večina bili slabi travniki, sedaj je pa naša dobra zemlja pripravljena na delitev, ki mora po načrtu biti končana do 15. aprila,« je ponosno dejal Jože in pohvalil izvajalce del in milo zimo, ki je omogočila še zadnje priprave.

Sejali bodo večinoma koruzo in seveda tudi druge poljščine. V šali sem vprašal, kam bodo šli s tolikimi pridelki. Pa so dejali kar vsi trije v en glas, da res pričakujejo vsaj za 20 odstotkov več pridelka. Da bi le bil večji. Da, da, še večji bo naslednja leta. »Zemlja bo sama dokazala skeptikom, da da več, čim bolj jo obdeluješ.« Mi, ki smo vložili ogromno dela in imeli precej težav vsaj v začetku, bomo po delitvi, najbolj pa ob bogati letini zadovoljni. Zemlja bo naš trud poplačala v korist vseh lastnikov. Predvsem starejši ljudje so na svoje prejšnje parcele čustveno navezani. Toda uvideli so, da je to delo bilo potrebno v našo korist, da nam bo bolje, sta ob koncu razgovora povedala Vili in Jože in naju povabila medse, če ne prej, jeseni.

Urednik

TAKIH KMETIJ NI VELIKO

Pri Cimprškovi v Podvihu se že dolgo časa ukvarjajo z živinorejo. Na domačiji živi šestčlanska družina: stari starši, starši in dva osnovnošolska otroka. Po svoji urejenosti je kmetija znana daleč naokrog.

Redijo okrog 15 krav in okrog 30 pitev, včasih malo več, včasih malo manj. Imajo pa še nekaj telet.

Največ dela pri živini je zjutraj in zvečer. Zjutraj je treba zgodaj vstati. Čaka krmiljenje živine in moljenje krav. Krave je treba pomolsti do pol osmih, ko odpelejo mleko v zbiralnico v Braslovče. Pri molži si pomagajo z modernim molznim strojem. Zato molža ne traja tako dolgo, kot je včasih, ko je bilo treba molsti na roke.

Na dan oddajo poprečno 150 litrov mleka. Redijo trizijke, simentalke in sivorjave krave.

Če se krava pripravlja na porod, je treba dobro paziti, saj lahko pride do komplikacij. Seveda je skrb poplačana, ko se skoti zdravo in lepo tele. Včasih pa se zgodi, da tele umre. Vendar se to dogaja zelo redko, ker so krave v dobrem higienem in zdravstvenem stanju.

Bikce, ki jih skotijo krave, imajo za pitanje, telice pa za plemo. Glavna hrana za živino sta silaža in seno. Poleg dajejo še krmila in sirotko, ki jim jo vsak terek ali sredo pripeljejo iz mlekarne v Arji vasi na

dom. Krmila jim priskrbi zadruga, ker so z njo v kooperaciji. Tudi pitance dobijo preko zadruge, zato krmila potrebujejo, saj morajo v določenem času pitanci pridobiti predvideno težo. Ta pa se samo s silažo in senom ne da doseči. Silažo in seno je treba pridelati doma. Zgradili so dva silosa, ki sta vsako leto tako napolnjena, da je silaže dovolj, dokler ni mлада trava dovolj velika. Živine ne pasejo, saj je s tem preveč dela, pa tudi prostora za pašo ni primernegega.

Gnoja iz hleva tudi ne odvažajo, saj imajo to narejeno na splakovanje. Gnojnice steče v gnojno jamo, od koder jo občasno odvažajo na travnike in njive. Da lahko opravljajo toliko dela, si ga razdelijo in si pomagajo. Za volan traktorja ne sede samo gospodar, ampak tudi njegova žena in tudi že starejši sin. Poleg živine se ukvarjajo še s hmeljem, imajo pa tudi nekaj prašičev za domačo porabo.

Dela je celo leto dovolj in uspeh je vzorno urejena kmetija. Nanjo so ponosni in radi jo pokažejo. Nanjo pa smo ponosni tudi sovaščani, saj takih kmetij ni ravno veliko.

Sabina Kokovnik
Braslovče

AJDA – NOVE MOŽNOSTI – SEMENSKA PROIZVODNJA

Letos je možna tudi semenska proizvodnja ajde za Semenarno Ljubljana. Na razpolago bo seme kultivarjev siva dolenjka in darja. Seme da na razpolago Semenarna in ga obračuna 1 : 1 ob oddaji semena, ki mora imeti po zakonu 13 odstotkov vlage. Možen je prevzem tudi z 18 odstotno vlago, vendar se le-ta do vrednosti 13 % odbije.

Interesenti bodo za pridobivanje dobili tehnologijo in vse nasvete med vegetacijo. In cena? Cena bo znašala 30 % več kot za merkantilno seme. Lani je bilo to 500 din/kg ajde s 13 % vlago.

Interesenti se naj oglasijo do koca aprila tehnološki službi HMEZAD SK »Savinjska dolina« Žalec.

Martina Zupančič
dipl. kmet. ing.

PRIDELOVANJE ZELENE ROŽE

Hmelj je dvodomna rastlina. Za pridobivanje se uporablja ali goji samo ženska hmeljna rastlina, medtem ko je moška za pridelovanje nezaželena ali pa celo škodljiva. Zato jo je potrebno uničevati. Hmelj so že poznali stari Slovani, poznali so tudi varjenje piva. Pri nas je poznan že preko 120 let.

Delo se že začne v jeseni z gnojenjem s hlevskim gnojem in temeljnim odraščanjem. Nato zima opravi svoje z zemljo in pripomore k boljši strukturi. V začetku aprila se hmelj na fino odorje s posebnimi plugi, pobrana, nakar je pripravljen za rezanje s strojem. Ko je hmelj obrezan in so pobrani ostanki odrezanega hmelja, napelujemo vrvice, k vsaki sadiki po dve v obliki črke V. Hmelj iz zemlje, kjer je bila odrezana sadika, požene mlade poganjke, katere po tri do štiri navijemo na vrstico. Odvečne poganjke odstranimo, da ne odžirajo hrane ostalim. Nato hmelj hitro raste in v dveh mesecih (maj-junij) doseže višino pet do šest metrov. Hmelj začne cveteti konec junija. Bolj gosti so cvetni nastavki, tem večji je pridelek. Hmelj dozori nekje od 18. do 30. avgusta, odvisno od sorte hmelja. Hmelj obiramo v glavnem na stroje, kjer je po-

trebno malo delavcev. Sušimo ga na hmeljskih sušilnicah, nakar suhega navlažimo na primerno vlago, da se ne drobi pri basanju v vreče. Nabasani hmelj v vrečah od 50 do 60 kg se nato prodaja v odkupno skladišče Hmezad.

Med vegetacijsko dobo se mora hmelj vestno škropiti proti hmeljevim boleznim in škodljivcem. Prav tako je potrebno med to dobo pravočasno dognojvati z umetnimi gnojili in hmeljišča obdelovati. Le na ta način lahko pričakujemo visoke pridelke.

Hmelja poznamo več sort. V glavnem ga razvrščamo v A sorte, B sorte in staro sorto savinjski golding, ki je znan po celem svetu, ker ima prijeten, aromatičen priokus.

Slovenski hmelj izvažajo po celem svetu. Letni pridelek je 4000 ton, od tega gre približno 3000 ton za izvoz. Hmelja se največ uporablja za proizvodnjo piva, manjše količine pa tudi v zdravilstvu in ostali kemični industriji.

Polona Cilenšek
Male Braslovče

APRILSKA

Izšel je časopis 1. APRIL brez poprejšnjih obvestil. Zanj se nič ne plača, le rokopisov se ne vrača.

V njem velik je razpis: Za direktorja se lahko prijavi vsak dan tisti, ki ni bil prej izbran. Pogoji: da likvidacijo podjetja ima na vesti – za take niso »restiči«.

Ponuja stolček tam mizar, svojemu kolegu v dar. Eno mandatno dobo bo že vzdržal, da sam na višji stopnički bo pristal.

Prodaja registrirno uro inovator, tako na prenosni transformator, ki šefa bo zbudila, če po privatnih poteh bosta zavila.

Izvozno podjetje išče poštenega tatiča, da njegove devize banki bo ukrad, jih na pravo mesto dal.

Za vse zakone, samoupravne sporazume, odloke in zanje vzroke, se pripravlja velik kotel. V njem inflacija se bo smodila, ljudstvu od ginjaenosti srca talila. Samo da drva bodo prava in ob letu ne bo poplava.

M. C.

ZAKLADNICA ZDRAVJA

MENTOLAN

Imate probleme s prebavo, ste napeti, si želite pomiritve?

Zaupajte mi!

IZ ZGODOVINE

Podjetnost v Savinjski dolini

Leta 1871 je bil izvoljen za žalskega župana dr. Jožef Tarbauer. Štiriindvajsetega marca 1872 je na občinski seji izposloval sklep, da se iz vrst občinskih odbornikov osnuje **poslovni odsek**, ki mu je načeloval Janez Hausenbichler, pravtako soorganizator žalskega tabora.

»Slovenski Štajer« iz leta 1870 prinaša prve podatke o žalski jami, danes jami Pekel. Knjiga navaja, da je dr. Jožef Tarbauer najel jamo od kmeta iz Podloga. Jamo je uredil za turistični ogled in ustanovil poseben jamski odbor. Predvideva se, da so v jami prirejali razne zabave. Uredili so jamske steze. Tako zasledimo v tem obdobju poslovni, gospodarski odbor, ki si jeadal svoj program dela tudi s prvimi znaki načrtnega turizma v Savinjski dolini.

Novo Celje
Začetki industrije?

Da se zgodovina rada ponavlja vidimo na primeru Novega Celja, kjer se danes razvija proizvodnja, ki je podobna tisti iz prejšnjega stoletja. V času, ko so cehi že bili v kritičnem razdobju (leta 1859 dokončno ukinjeni) so v Novem Celju opravljali zanimiv gospodarski poizkus. Od leta 1835 do 1849 je bil lastnik Novega Celja pri Žalcu Ludvik Hausmann, oče prve slovenske pesnice Fany Hausmann. Bil je zelo podjeten. Poleg graščine je zgradil veliko tovarno za proizvodnjo špirta in sorodnih alkoholnih tekočin iz sadja in grozdja. Na Plevni in v Kasazah je zgradil opekarni, ki sta na leto dajali 180.000 kosov zidne in 120.000 kosov strešne opeke. Lotil se je sviloprejšstva, pri Plevni je zasadil velike nasade murv in postavil tkalnico za svilen tkanino. V Zabukovici si je pridobil nekaj premogovnih mer, kupil mlin, ki je bil na Ložnici. Ta mlin je bil nekoč last Celjskih grofov. Mlin je obnovil in poleg njega postavil velik mlatilni stroj na vodni pogon. Prvi je tudi prinesel hmeljske sadike v dolino.

Gospodarska razgibanost

Temu je veliko pripomogla »bela cesta«: Duňaj–Trst. Dolina je bila odprta, tu je potekala jantarska cesta, tu so bile rimske ceste, tu je bila bela cesta.

Na belo cesto spominja zapis v Vrečerjevi knjigi »Savinjska dolina«: »Že celjski profesor Zupančič imenuje pošto v Št. Petru v Savinji dolini, ko je leta 1815 opisal v mali brošurici izlet iz Ce-

lja v Solčavo. Tu je obstojala že v 18. stoletju takozvana Rele-postaja. To se pravi, da so v Št. Petru prepregali konje pošte, ki je vozila preko Savinjske doline iz Dunaja v Trst...« Za antičnim parkom v Šempetru je shranjen visok kamniti steber, na katerem je označba: Graz in Trieste. Steber leži pozabljen pod skromnim napuščem. Zakaj se ne razišče njegova zgodovina in zakaj se ne postavi, če je to ohranjen spomin na belo cesto in relejno postajo v Šempetru?

Na belo cesto spominja tudi zapis iz knjige »Kupčija in obrtnija«: »... poprej, ko še ni bilo železnice od Dunaja do Trsta, so le v Leobnu na Gornjem Štajerskem in v Žalcu na Slovenskem Štajerskem znali in pravico imeli široke šine za parizerje izdelovati. Žavski kovači in žavski kolarji slovijo še danes daleč po svetu zavoljo izvrstnih tovarnih vozov, ki jih izdelujejo. V kovaškem rodu Zotlovih je še ohranjena tradicija o prevoznih časih, ko je bilo treba delati v nedeljo in svetek...«

Začetki hmeljarjenja

Dolina je bila odprta, bila je gospodarsko razgibana in imela je pogumne moke, ki se niso ustrašili napredka niti na nacionalnem, niti na gospodarskem področju.

Med njimi gotovo prednjači Janez Hausenbichler iz Žalca (1838–1896), samozaložnik »Navoda o hmeljariji«, prizadeven soorganizator II. slovenskega tabora, ustanovitelj »Južnoštajerskega hmeljarskega društva« (1880), ki ga lahko edino utemeljenega slavimo kot očeta savinjskega naprednega hmeljarstva. Omenimo, da je ponatis »Navoda o hmeljariji« izšel v »Kmetijskih in rokodelskih novicah«, ki jih je urejal dr. Janez Bleiweis (1808–1881). Dokaz, da prizadevanja po razvoju hmeljarstva niso bila osamljena in da je bila, kot že večkrat poudarjeno, dolina povezana tudi s Kranjsko. To nam potrjuje tudi opis pogreba dr. Bleiweisa v Ljubljani 1881. leta. Med drugim se je pogreba udeležilo »mnogo udov občinskega zastopstva žavskega trga z vencem, občina Griže, zastopana po gospodu E. Širci...«

Kot rečeno, sta l. 1880 Janez Hausenbichler in Karl pl. Haupt ustanovila »Južnoštajersko hmeljarsko društvo v Žalcu«, pravila so bila potrjena v Grazu 5. decembra 1880.

Za dan žena so kmečke žene TZO Šempeter ustanovile svoj aktiv, cibani iz vrta pa so jim pripravili prisrčen program.

To društvo, kot ena izmed oblik združništva, je imelo nedvoumno velik vpliv na razvoj hmeljarstva. Veliko se je dalo na izobraževanje. Ustmeni pouk je bil v obliki različnih predavanj, po različnih krajih, ne samo v dolini, tudi širše. Recimo v Veliki Nedelji, Vuhredu, Vuzenici, Dražmirju, Frankolovem itd. Teoretičnemu pouku so mnogokrat sledile tudi praktične vaje in demonstracije.

Žalska šolska mladina je že l. 1886 imela svoj poizkusni nasad ob Godomlji. Kasneje so pod vodstvom Antona Petrička v poizkusnem nasadu ob železnici gojili 15 vrst hmelja. Namen je bil, da se najde nadomestek za golding, če bi ta začel pešati.

Naključje: več ali manj se ta poizkusni nasad, ki je deloval v času od 1904 do 1912, ujema lokacijsko z današnjim Inštitutom za hmeljarstvo.

Hmeljarsko društvo

Predaleč bi nas zapeljalo, če bi navedli vsa bogata zgodovinska društva. Navedimo del besedila, ki je bil objavljen v brošuri, ki jo je napisal Anton Petriček, ob 50-letnici društva. V brošuri je objavljen govor, ki ga je imel Anton Petriček ob društveni petdesetletnici: »Akoprav je glavna naloga Hmeljarskega društva pospeševati in dvigniti kulturo hmeljske rastline, si je isto tudi pošteno prizadevalo storiti vse, kar bi služilo v pospeševanju hmeljarske kupčije in sicer potem smotrene reklame, potem udeležbe na svetovnih gospodarskih razstavah, potem upeljave hmeljskih sejmov v Žalcu, potem ustanovitve Hmeljarne in Oznamovalnice v Žalcu in končno še potom raznih vlog v zadevi znižane voznice za hmelj, hmeljske droge, obravave, juto, umetna gnojila itd., v zadevi davka (l. 1912 protestni shod zoper povišanje davka na pivo od 3.40 krajcarjev na 8 krajcarjev za 1 hl. Vloga s protestom je bila odposlana državni zbornici na Dunaj). Prek pošte, brzvoja, telefona je Žalec povezan z najbolj znanimi borzami za hmelj)...«

Franjo Roblek

Začeto Hausenbichlerjevo delo je nadaljeval Franjo Roblek, ki ima nedvomno velike zasluge za pospeševanje hmeljarstva. Od leta 1897 je bil odbornik, od leta 1911 do 1935. leta pa predsednik Hmeljarskega društva za Slovenijo v Žalcu. Poudariti moramo, da ni bil samo hmeljar na papirju, ki bi skušal s peresom v roki rešiti razne hmeljarske probleme. V svoji nasadi je delal tudi razne praktične poizkuse.

Leta 1909 je kot državni poslanec na Dunaju dosegel, da je poljedelsko ministrstvo na Dunaju imenovalo vseučiliškega profesorja botanike Julija Olschowya za konzulenta za savinjsko hmeljarstvo. Kot poslanec v dunajskem parlamentu je dosegel, da se je priznala označba za hmelj: »Južnoštajerska – Savinjska dolina«. Velikega pomena za razvoj savinjskega hmeljarstva je bila ustanovitev »Hmeljarne«, 1902. leta, prvega jugoslovanskega zavoda za skladiščenje in konzerviranje hmelja. Franjo Roblek je bil soustanovitelj. Franjo Roblek ni deloval samo na področju hmeljarstva. Kot državni poslanec se je boril za pravice Slovencev. Od 8. 11. 1911 do smrti 1935. leta je bil na čelu Elektran v Žalcu in njegova zasluga je, da je leta 1912 zasvetila luč v Žalcu. Ob petdesedemdesetletnici smo pozabili na ta jubilej. Roblek je bil organizator drugega slovenskega tabora v Žalcu leta 1918, ko so Žalčani in okoličani množično podprli majsko deklaracijo. Bil je načelnik planinskega odseka v Žalcu in njegova skrb je bila izgradnja ceste med Solčavo in Logarsko dolino. Delo je uspešno izpeljal. V monografiji »Gomilsko« je objavljeno njegovo pismo. V njem »Slavno županstvo Gomilsko« prosi: »V svrhu zagovarjanja mojega v državnem zboru stavljenega predloga glede uravnavanja potoka Bolska prosim, da mi naznanite sledeče: Koliko približno merijo Vaša zemljišča, katera povodnji Bolske preplavljajo? ... Prosim Vas pa, da mi naznanite resnične številke, katere mi vlada ne bo mogla izpostavljati. Z odličnim spoštovanjem Franjo Roblek, Dunaj 19. 7. 1907. Torej se je v dunajskem parlamentu boril tudi za izboljšanje kmetijskih zemljišč.

(Se nadaljuje)

Opravičilo

Vsem udeležencem seminarja o hmelju in hmeljarstvu v Portorožu od 1. do 3. marca, predvsem pa delavcem IHP Žalec, se opravičujem za izrečene besede o delovanju IHP in njegovem delu na področju hmeljarstva.

Izjavljam, da besede niso resnične in da je delovanje in delo IHP na zavidljivo visokem strokovnem nivoju svetovnih razsežnosti in zasluži vso podporo nas hmeljarjev.

Menim, da sta usmeritev in delovanje IHP pravilna. Želim mu še naprej uspehe in delovanje, kot si ga je začrtal.

Udeleženec seminarja
Ivan Jošt

Udeleženci kuharskega tečaja v gasilskem domu v Ojstriški vasi pri Taboru so si vzeli čas za posnetek. Vodjo tečaja Brankota (z brki) so pohvalili. Saj so pripravljali številne jedi, najboljše za zaključek ob dnevu žena. Tečaj so pripravile kmečke žene.

Kaj ugotavljajo uredniki in komisija za obveščanje

Izdatki za obveščanje, za njegovo delovanje in razvoj, se ponekod še vedno obravnavajo kot režija, pri čemer je kajpada režija ime za vse, kar naj bi bilo odvečna navlaka, zajedalstvo in priskledništvo. To pojmovanje je skrajni primitivizem, za katerega je delo samo fizična работа; ne upošteva načela delitve dela in nima nič skupnega z združenim delom. Intelektualno delo je povsem razvrsteno, ne priznajo njegovega deleža v končnem produktu sistema, kakršen je organizacija združenega dela.

Po tej logiki je nekaj vredno samo fizično delo, in to toliko bolj, kolikor težje je – človeštvo kot vrsta pa teži v razvoju k temu, da se kolikor mogoče osvobodi fizičnega dela – z avtomatizacijo, s krmiljenimi procesi, torej s komunikacijami.

Drugo podobno zgrešeno pojmovanje je, da se sredstva (mediji) obveščanja ponekod presojuje izključno z vidika njihove funkcije v poslovnem sistemu (upravičena bi bila najbrž šele tedaj, ko bi imela značaj ekonomsko propagandnih sporočil) – kakor da delovna organizacija kot makro sistem ne bi bila organska celota treh povezanih sistemov: proizvodnega, upravljalškega in informacijsko-komunikacijskega. Slednji pa je podlaga obeh prvo omenjenima in je v resnici njuno nosilno ogrodje, njuna instalcijska mreža in prenosna snov – ožilje in kri. Zanimivo, da je tako zaostalo pojmovanje značilno ne le za »profanum vulgus«, ampak ponekod kar za nekatere poslovodeče, za katere vsaj v Sloveniji organiziramo permanentno izobraževanje, magistriranje na raznih »Sorbah« in VUS.

Tretja značilnost, ki obvladuje razmerja sil v informacijsko komunikacijskih odnosih nekaterih kolektivov OZD, je naslednja neproduktivna shema: vodilni sestav v ožjih ljubosumno zadržuje infor-

macije (novinarji in uredniki niso vabljeni niti na kolegije) – organizatorji obveščanja si bolj ali manj uspešno (po svojih sposobnostih, tudi psihološko taktičnih) prizadevajo za pridobitev informacij, ki so ključne za resnično odločanje, z namenom, da bi jih ponudili svoji javnosti – delavcem svojega ozda – delavci pa informatorje v teh naporih kaj malo ali nič ne podpirajo, ker se v resnici brigajo le za gmotne in kratkoročne interese. Zaradi tega so organizatorji obveščanja osamljeni borci, večkrat neprijetni gnjavatorji, ki nekaj rovarijo, vohljajo, ki ustvarjajo slabo vest ipd.

Na ta način je sicer v ozdih količinsko še kar veliko obveščanja, pa malo resnične obveščenosti. V zvezi s to ugotovitvijo pa bi bilo že davno treba s prstom pokazati tudi na tega tako mistificiranega »našega delavca«, katerega zavest je večkrat slabo formirana, ker ni in si osebno ne prizadeva biti res vsestransko informiran, civiliziran, ker se mu večkrat ne ljubi brati, kar pripravljajo zanj, **tisti, ki so to dolžni**. Obveznost v sistemu obveščanja je določena povsem enostransko – kot obveznost organov, da zagotovijo obveščanje, ne pa obveznost delavcev, da so obveščeni – z vsemi posledicami zaradi neobveščenosti. Glede tega bi moralo kot načelo obveljati staro pravno načelo, da neseznanjenost z zakoni ne odvezuje nikogar od krivde v primeru kršenja. Tudi delavci bi morali vsaj deliti krivdo za nesporezume v primeru neobveščenosti, kadar je mogoče dokazati, da so bile informacije objavljene v medijih, ki so jih ustanovili v ozdu.

Delavci se zvečine ne zavedajo, da s tem, ko puščajo vnemar zahteve po javnosti dela v svoji delovni organizaciji, prepuščajo odločanje drugim. Ko pa pride do kršenja njihovih pravic, pa je treba zamenjati kar po vrsti vse – vodilne, pa sindikat, pa delavski svet.

Na čelo bitke za izvajanje javnosti dela organov ozda mora stopiti v združenem delu sindikat. S svojim vplivom in podporo organizatorjem obveščanja v izdajateljskim svetih odnosno odborih za obveščanje bi lahko preprečil več nesporazumov in spopadov.

Ta skrb je ena od poglavitnih sestavin sindikalnega dela, ki pa jo izvršni odbori in konference slabo opravljajo. Nema lokje so za to kri-

vi tudi organizatorji obveščanja – uredniki in novinarji – ker se ne potrudijo in ne prevzamejo pobude – da bi se oprli na sindikat in prek njega uveljavljali svoj nadosebni, splošni interes: da bi bil vsak član kolektiva obveščen, da bi poznal svojo firmo, ji pripadal in se čutil zanjo odgovornega – namesto tega, kar se dogaja zdaj, ko bi večina rada firmo kar čimprej pojedla, kakor potratni francoski kralj: »Za mano lahko pride vesoljni potop.«

Smučarsko prvenstvo Hmezada v sliki

Pokali in medalje za najboljše

Najhitrejšje veleslalomistke do 30 let na smučarskem prvenstvu Hmezada na slavnostni podelitvi medalj v hotelu Golding v Žalcu. Od leve Marinka Grobelnik, KZ Drava, Martina Laznik, KZSd, Mojca Šporin, EI.

Direktor KZ Drava tov. Alojz Hauzer čestita najboljšemu veleslalomistu skupine od 30 do 45 let tov. Antonu Huderniku iz KZ Drava, levi Marjan Ribič, KZSd in desni Jože Mastnak iz KZSd.

Pomladna paša proletariata

11. AGROSKI je bil 4. III. na Golteh pod pokroviteljstvom SOZD Merx. Tekmovanje je vodil SK Velenje.

Na fotografiji: Dolge vrste tekmovalcev iz 38 organizacij na Žekovcu. Tekmovalo je 580 udeležencev in udeležencev v veleslalomu in tekih. 12. Agroski bo organiziral HP Medex iz Ljubljane.

Rezultati tekmovalk in tekmovalcev
SOZD HMEZAD ŽALEC

VELESALOM

Ženske nad 30 let

	čas (sek.)
13. Nuša TURK	51,65
15. Marija KROFLIČ	51,84
27. Nuša ROJC	53,80
38. Kristina KRESNIK	1.04,62

Vseh uvrščenih v tej kategoriji je bilo 39 tekmovalk.

Ženske do 30 let

8. Marinka GRUBELNIK	46,35
16. Mojca ŠPORIN	50,32
19. Breda ZALOKAR	50,66
30. Tanja PINTER	52,10
35. Jana ŠPORIN-JOŠT	53,70

Vseh uvrščenih v tej kategoriji je bilo 57 tekmovalk.

Moški nad 45 let

1. Drago GRUBELNIK	42,23
19. Pavle STOJAN	48,37
21. Henrik KRUŠNIK	48,86
36. Janez ŠKETA	53,68

Vseh uvrščenih v tej kategoriji je bilo 49 tekmovalcev.

Moški od 30 do 45 let

17. Marjan RIBIČ	40,45
40. Marjan KOS	42,73
41. Boštjan FAJDIGA	43,03
55. Matevž OBLAK	47,49

Vseh uvrščenih v tej kategoriji je bilo 91 tekmovalcev.

Moški do 30 let

3. Pavel HUŠ	39,31
16. Branko HRIBERŠEK	41,34
31. Uroš PRISLAN	44,21
45. Tomaž STEPIŠNIK	45,22
74. Jože TERŽAN	49,95

Vseh uvrščenih v tej kategoriji je bilo 97 tekmovalcev.

TEKI

Ženske nad 30 let

	čas (min.)
4. Kristina KRESNIK	8.35,60
8. Milena KVEDER	9.10,40

Uvrščenih je bilo 13 tekmovalk.

Ženske do 30 let

8. Marija KROFLIČ	9.51,20
10. Vika PISNIK	10.38,60

Uvrščenih je bilo 12 tekmovalk.

Moški nad 30 let

17. Vinko PAVLINC	17.32,10
19. Alojz HAUSER	17.56,50
21. Edo SVET	20.35,70

Uvrščenih je bilo 23 tekmovalcev

Moški do 30 let

10. Mirko MARKAČ	14.44,40
15. Vinko ZUPANČ	16.37,50
20. Andrej KRALJ	17.36,00
25. Bojan PUČKO	(27.50,70)

Uvrščenih je bilo 25 tekmovalcev.

V ekipni uvrstitvi smo dosegli med 38 nastopajočimi delovnimi organizacijami – ekipami odlično 5. mesto in sicer za ekipami SOZD MERCATOR-KIT, SOZD ABC POMURKA MURSKA SOBOTA, SOZD MERX CELJE in SOZD EMONA LJUBLJANA.

Ajdič

»Sibirska buča« je prvoaprilska

MERX JE BOLJŠI

Šahisti Hmezada so dvakrat igrali s šahisti Merxa. V jesenskem dvoboju je bil rezultat najprej neodločen 6 : 6. Šele dodatna igra je dala zmagovalca. Zmagal je Merx z rezultatom 9,5 : 8,5.

16. marca letos so igrali povratni dvoboj. V tem srečanju pa so bili šahisti Merxa očitno boljši, saj so zmagali z rezultatom 8,5 : 5,5.

T. G.

ŠAHISTI HMEZADA SO SE SPOPADLI

ZAKLADNICA ZDRAVJA

KAMILAN

Žametni cvetovi
kamilice darilo
narave za nego naše
kože.

Dobite me v lekarni!

Desetega marca letos je Šahovsko društvo Hmezad organiziralo hitropotezni turnir hmezadovih šahistov. Turnirja se je udeležilo 18 šahistov. Posamezne DO so imele naslednje število zastopnikov:

Kmetijstvo Žalec	7
Kmetijski kombinat Šmarje	4
KZ Savinjska dolina	3
Celjska mesna industrija	2
Agriana	1
DSSS SOZD	2

Pogrešali smo šaniste iz nekaterih DO, ki so se doslej redno udeleževali šahovskih tekmovanj. Vemo, da je nekaj šahistov v Strojni, Minervi, KZ Drava pa tudi v Eksport-importu. Novost turnirja so bili predstavniki KK Šmarje.

Rezultati: 1. Avgust Cverlin (CMI) 17 točk, 12. Ivo Farčnik (KZSD) 14 točk, 3. Tone Gubenšek (DSSS) 13,5 točk, 4.-5. Vinko Jagodič (KZSD) in Veljko Mičič (KZ) po 12 točk, Karel Farčnik (KZSD) 10,5 točk, 7. Milan Lešnik (CMI) 10 točk, 8.-10. Vlado Krušič (DSSS), Savo Kojič (KZ) in Miran Gobec (KKŠ) 9 točk, 11. Frči Gobec (KKŠ) 8,5 točk itd. T. G.

HRABER NI TISTI, KI SE NI NIKOLI BAL, AMPAK TISTI, KI JE STRAH PREMAGAL

Ta star nemški pregovor mi je prišel na misel, ko sem skušala spregovoriti nekaj besed z Matjažem Debelakom, ki je gručti otrok okoli sebe delil svoj podpis. Podajali so mu roke, mu čestitali in spraševali: »Ali vas je bilo kdaj strah skočiti s skakalnice?«

»Ja, seveda me je včasih strah,« jim je odgovoril.

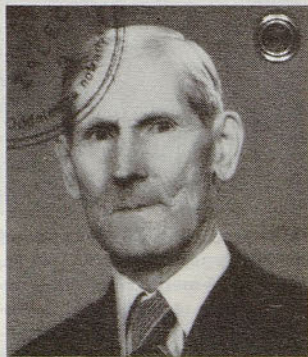
Potem, ko je osvojil dve olimpijski medalji in se vrnil s tekme svetovnega prvenstva v Oberstdorfu, je 17. marca prišel tudi v Žalec z bratom Janezom.

Danes ste tu, da sprejmete nagrado sozda Merx in da se predstavite Žalčanom.

KOMPOŠTU V SLOVO

TZO Šempeter je izgubil svojega dolgoletnega člana

Joža Rojnika po domače Kompošta.

Z izredno voljo se je 20 let boril z boleznijo, ki ga je počasi razjedala in ga sredi februarja letos premagala.

Rodil se je pred 78 leti kmetu v Doberteši vasi. V družini je bilo 5 hčera in on. Kot edini sin je prevzel kmetijo. Na njej je z ženo nadaljeval delo svojega očeta in dedov.

Bil je ustanovni član Kmetijske zadruge Šempeter, napreden kmet in zvest zadrugi vse do konca Pred petimi leti je prepustil gospodarjenje na kmetiji nečakinji in njeni družini, sam pa se je z ženo umaknil v zaslužni pokoj. Kmečka narava pa mu ni dala miru in še je rad »pogospodaril« in pogledal po dvorišču, če je vse tako, kot je treba.

Rojnika smo poznali kot človeka, ki ni imel dlake na jeziku in ga cenili, ker je tisto, kar ni bilo prav, grajal, znal pa je izreči tudi pohvalo.

TZO Šempeter

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame se zahvaljujem vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, podarili cvetje in izrekli sožalje.

Jožica Ojdanič

Ste že utrujeni od teh različnih sprejemov?

MATJAŽ: »Seveda sem utrujen, čeprav teh obveznosti do zdaj niti ni bilo tako veliko. Vendar si želim malo več miru.«

Stari ste dvaindvajset let? V katerem znaku ste rojeni?

MATJAŽ: »Devica sem in letos bom star triindvajset let.«

Danes sodite med vrhunske športnike, začetki te poti pa so bili verjetno bolj skromni. Zakaj ravno skakalni šport?

MATJAŽ: »Pravzaprav ne vem. To je bilo odvisno bolj od drugih. Moj oče je bil strasten skakalec v Braslovčah in že zelo zgodaj je začel mene in brata uvajati v skakalni šport. Jaz sem bil star takrat pet let. Ko si majhen, pač delaš tisto, kar ti rečejo. Začneš s tem živeti in potem te kar samo od sebe »vleče« naprej.«

Janez, ste vi želeli skakati ali pa vas je bilo mogoče strah strmine?

JANEZ: »Najprej me ni bilo strah, dokler si nisem zlomil noge. Vendar me je oče spet premamili s kotalkami, ki sem si jih takrat zelo želel.«

Kdaj so postale Braslovče premajhne za vaju?

MATJAŽ: »Prvič sva šla skakat na druge večje skakalnice leta 1978, seveda vse na lastne stroške. V reprezentanco sva prišla s petnajstimi, šestnajstimi leti.«

Kdaj začnejo za mladega športnika skrbeti ljudje iz smučarske zveze?

MATJAŽ: »Pravzaprav sem vedno moral skrbeti sam zase, oziroma moji starši, razen v zadnjem času, kar se tiče opreme in zveznih treningov. Drugače trenirava z Janezom sama.«

Kaj človeka prepriča, da se spusti po velikanki kljub strahu? Je to želja biti podoben ptici ali tako močna želja po uspehu?

JANEZ: »Leteti, to je nekaj izrednega. Vendar je veliko odvisno od skakalnice in samega skoka. Kadar dobro skočiš, imaš občutek, da letiš. Takrat se ti doskok skoraj ne more ponesrečiti. Seveda pa ti pomaga premagati strah tudi želja po uspehu.«

Kaj skakalec razmišlja med poletom? Ali gledate v dolino, ko se spustite po zaletišču?

MATJAŽ: »Ne vem, ponavadi ne gledam v dolino. Med skakanjem poskušam biti čimbolj zbran, razmišljam o stvarih, ki jih moram narediti, da bi skok čimbolj uspel. Vsak skok je drugačen, drugačna je skakalnica, vreme, moje razpoloženje. Res nimaš časa, da bi se oziral še v dolino.«

Ste v Calgaryju pričakovali medaljo?

MATJAŽ: »O medalji sploh nisem premišljeval. To je sicer želja vsakega športnika, vendar je jaz niti slučajno nisem pričakoval. Moral sem si predvsem prirediti mesto v reprezentanci. Pa vendar ta kolajna ni zgolj naključje. Že od malih nog treniram vsak dan, vmes je bilo veliko poškodb in le z vztrajnim delom sem to dosegel.«

Ste bili presenečeni nad sprejemom množice v Braslovčah, ko ste se vrnili iz Calgaryja?

MATJAŽ: »Tolikšna množica v Braslovčah me je zelo presenetila in čeprav sem bil utrujen in zaspan, sem na to takrat pozabil.«

Takoj po kratkem oddihu doma ste šli na tekmo v Oberstdorf.

MATJAŽ: »V Oberstdorfu nam je veliko težav delalo vreme, tekmo so kar naprej prestavljali in mislili smo že, da bo odpadla. Ker sem bil še utrujen od olimpiade, nisem pričakoval preveč. Moj cilj je bilo mesto med prvih petnajst, tako da sem bil z doseženim petnajstim mestom povsem zadovoljen. Škoda le, da mi je na koncu zmanjkalo še malo moči, saj nisem skakal slabo.«

In kaj si po teh uspehih najbolj želite?

MATJAŽ: »Najbolj si želim malo pro-

stih dni, da si odpočijem. Vendar pa sploh ne znam več mirovati, tudi doma kar naprej nekaj delam.«

Postali ste športna zvezda in tudi medijska, bi lahko rekli. Je prijetno, če se ljudje zanimajo za vas?

MATJAŽ: »Jaz se ne počutim kot zvezda. O tem sploh ne premišlujem. Sem tak, kot sem bil prej, za mene je olimpiada že mimo. Samo sprejmi kot je ta, me spominjajo na to, da se ljudje zanimajo za mene, za moj uspeh.«

Kje imate shranjeni medalji? Je še kaj prostora za druge?

MATJAŽ: »Medalji nimam doma, ampak sta shranjeni v Elanu. Fotografirali jih bodo in naredili razglednice, da bom lahko tistim, ki mi pišejo, vrnil »polno kuretovo.«

Kaj je zdaj pred vami?

MATJAŽ: »Zdaj je pred mano tekma v Planici, kjer bom skušal skočiti pač tako kot najbolje znam. Pogoji za trening so

dobri in upam, da se bom vsaj malo »spravil skupaj«. Zelo dobrih skakalcev je veliko, enkrat je boljši eden, drugi drugi. Jaz bom zadovoljen z vsakim rezultatom med prvimi petnajstimi.

Je domače občinstvo dodatno breme za vas?

MATJAŽ: »Pred domačim občinstvom je vedno lepo skakati, bolj si zagnan in laže je skočiti, čeprav ti ne gre najbolje.«

Janez, sta z Matjažem predvsem brata ali tekmeča?

JANEZ: »Z Matjažem vedno skupaj trenirava in delava na tem, da bi vsaj eden od naju uspel. Seveda pa mi je Matjažev uspeh tudi dodatna motivacija, da ga bom skušal prehiteti. Sicer pa moram takoj po Planici na služenje vojaškega roka skupaj s še nekaterimi člani smučarske A reprezentance. Upam, da bom lahko kljub temu tekmoval naslednjo zimo.«

Ksenija Rozman

Hmeljarski tehnologi in pospeševalci Slovenije in hmeljarji iz Bačkega Petrovca in iz kombinata Boly pri Peči z Madžarske so imeli v hotelu Metropol v Portorožu seminar od 1. do 3. marca. Analizirali so lansko letino, se seznanili z novimi genotipi hmelja, z mehanizacijo in vzdrževanjem le-te in žičnic, z brezvirusnim hmeljem, uničevanjem plevelov, prosene večje in z varstvom hmelja letos.

JAZ SEM PETRA

Nekoč bila sem mala Petra, se s punčkami igrala, a kar čez noč, pogledite, kako velika sem postala.

Sedaj po steni bratec vedno kaj nariše in ko ga pazim, on namesto mene od doma jo pobriše.

Mamico imam eno, babici pa dve, se pa tako ve.

Kadar sem poredna, prvo razjezim, k drugi se zatečem, bonbončka dobim.

M. C.

Vremenski PREGOVORI

Mali traven

Če malega travna toplo dežuje, rodovitno leto oznanjuje.

Kadar murva že brsti, slane več se bati ni.

Revna pogodba je boljša možnost kot masten bankrot.

Biti pripravljen na vsako svinjarijo, to je najboljša človekova prtljaga.

Hmeljar je začelo izdajati maja 1930. leta Hmeljarsko društvo za Slovenijo kot štirinajstdnevnik. Izhajal je do okupacije aprila 1941. Januarja 1946 je začel svoje poslanstvo kot glasilo Hmeljarske zadruge »Hmežad«. Sedaj ga izdaja delavski svet SOZD Hmežad Žalec.

Za obveščanje in strokovno delo med hmeljarji in delavci je Hmeljar prejel priznanje Zveze sindikatov Slovenije in Društva novinarjev Slovenije, Savinovo priznanje občine Žalec in priznanje Poslovnega združenja za hmeljarstvo, živinorejo, sadjarstvo in vinogradništvo »Styria« Celje-Maribor.

Predsednica uredniškega odbora: Ivanka Kragl.

Člani: Darko Simončič, Pavlina Glušič, Marija Kroflič, Jožica Krajšek, Nives Jerman, Milan Kolar, Branko Povše in predstavnik Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo mag. Milan Žolnir. Uredništvo: Glavni in odgovorni urednik in lektor Vili Vybihal, inž. kmetijstva, novinarka Marijana Natek.

Strokovno prilogo za hmeljarstvo ureja Vili Vybihal.

Hmeljar izhaja enkrat mesečno v 5.500 izvodih. Tisk Aero Celje – TOZD Grafika.

Uredništvo je v SOZD Hmežad, Ulica Žalskega tabora 1 v Žalcu, telefon (063) 714-141.

Cena izvida je 600 din.

Na podlagi mnenja Sekretariata za informacije pri IS Slovenije je oproščen temeljnega prometnega davka.

Hmeljar